

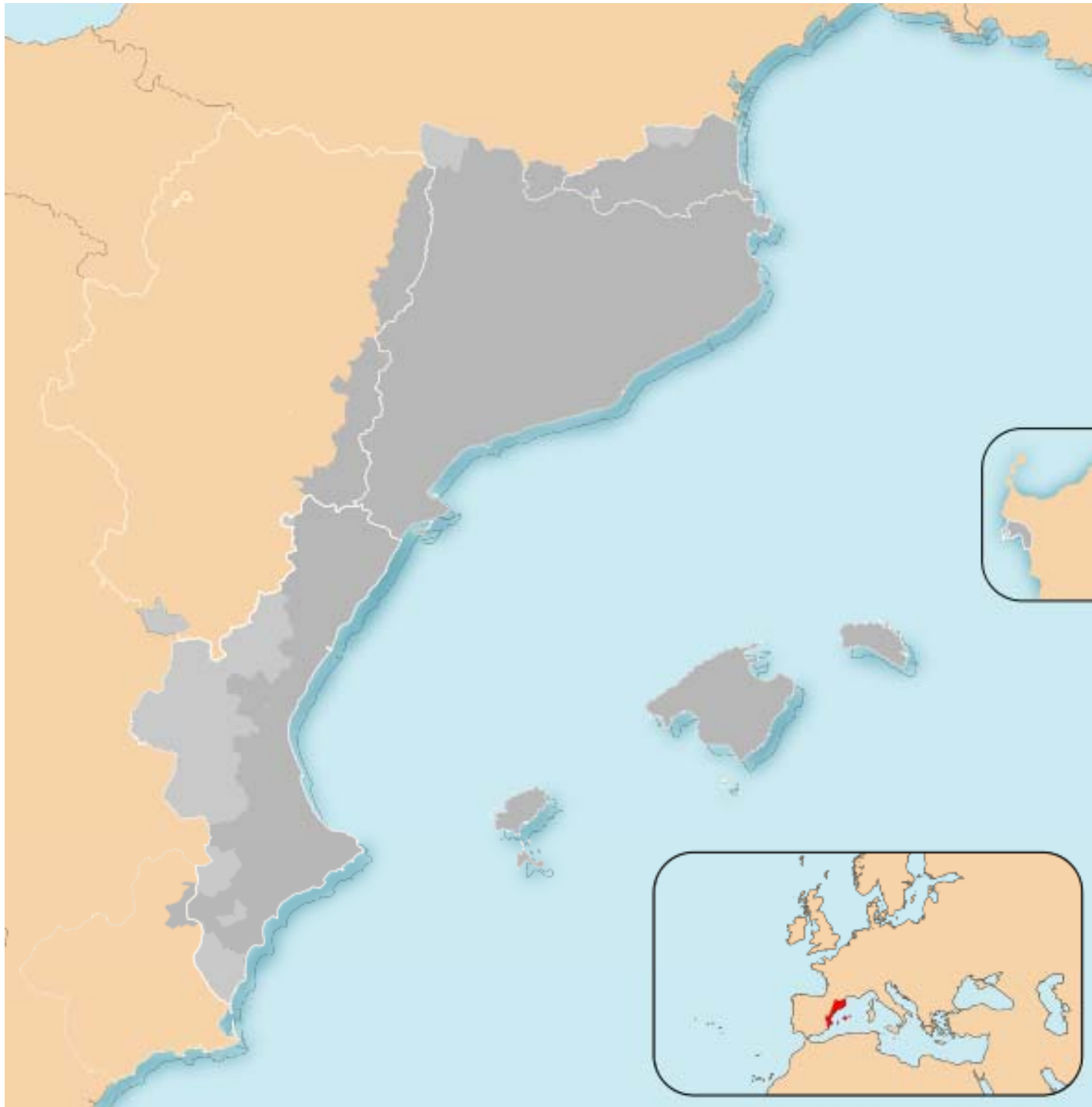
ELS BOSCOS I EL SECTOR FORESTAL DEL PAÍS VALENCIÀ

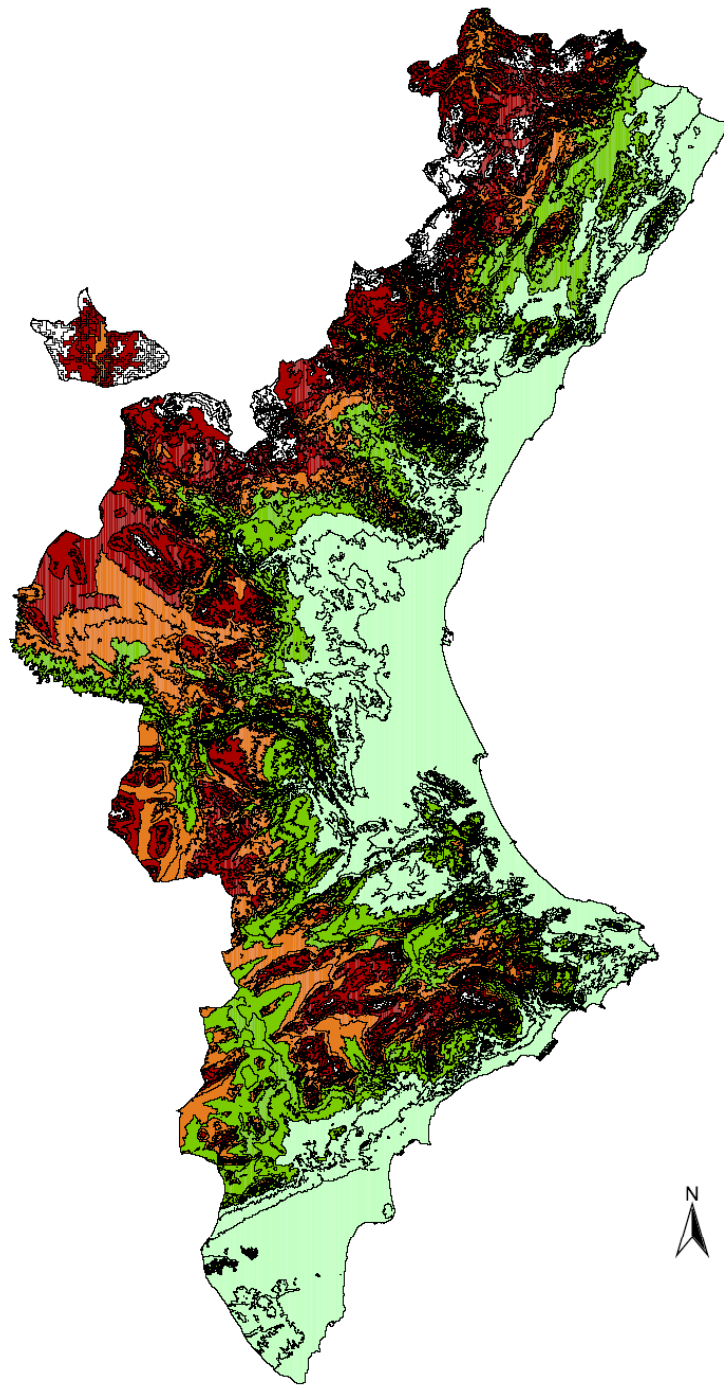
Rafael Delgado Artés
ETSEA

Universitat Politècnica de València

1. **Ressenya física, històrica i sociològica**
2. **El sector agrari-forestal i el món rural**
3. **Estat actual i evolució del bosc**
4. **La gestió i la política forestal**

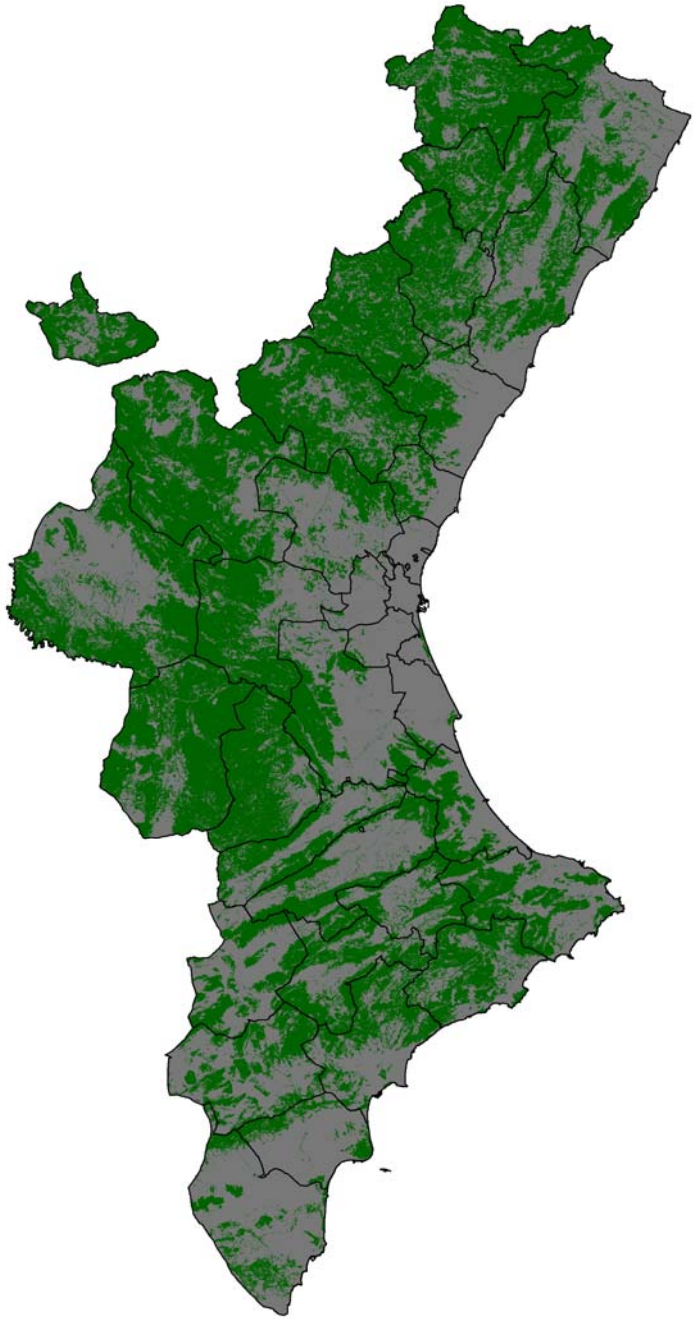
La dualitat
valenciana: Les
relacions de la
terra baixa i el
rere-país

Espais forestals valencians

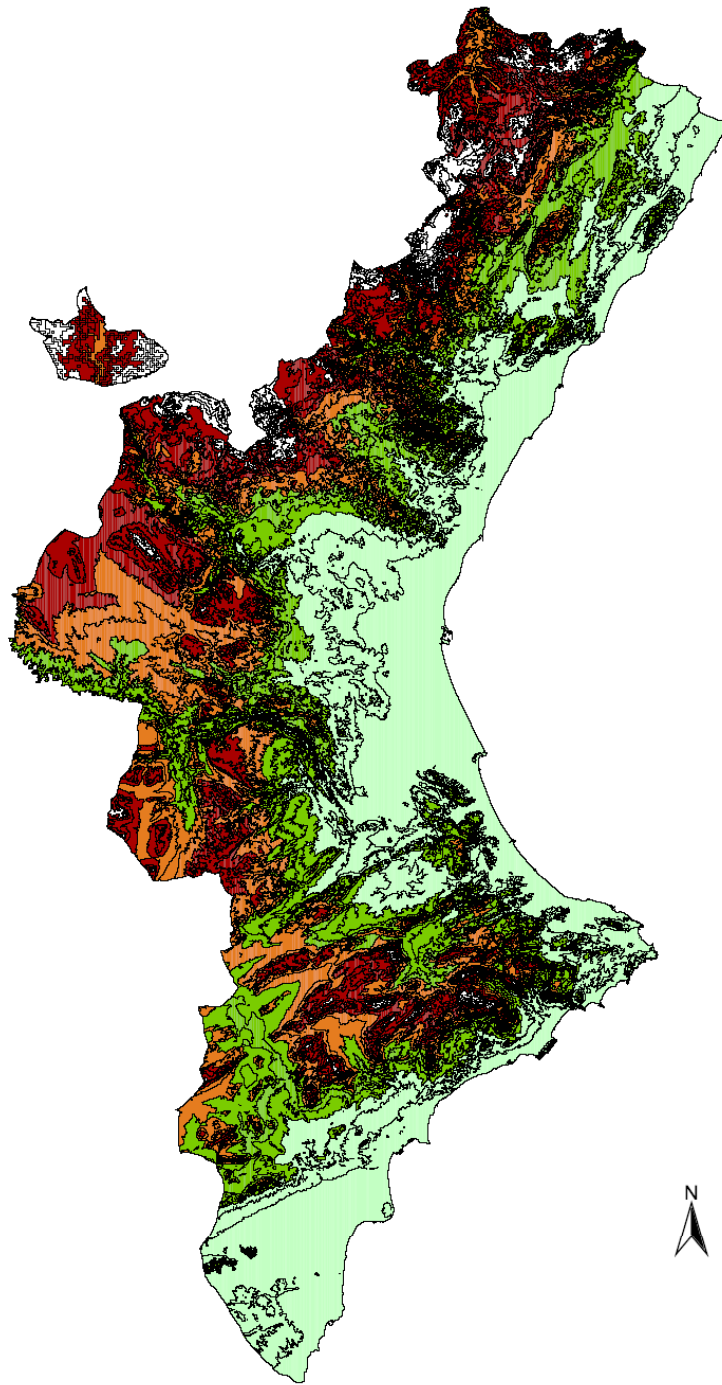
El 54,2% de la superfície
valenciana és forestal.

- El 60% d'aquesta
superfície està
considerada arbrada

Les comarques amb menor superfície forestal ocupen el centre socio-polític del País

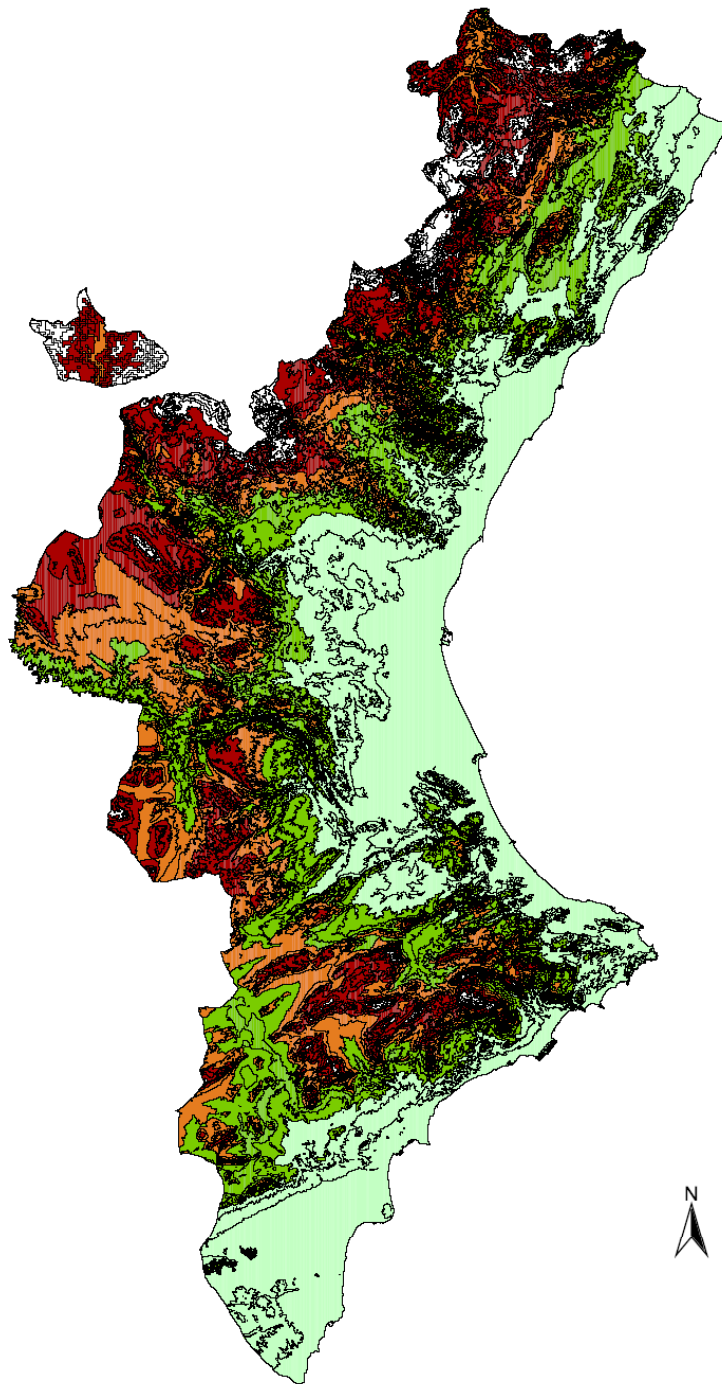
Relleu i fisiografia

Àrees estructurals

Zona septentrional plegada
Zona subtabular del Maestrat
Serralades i valls prelitorals
Zona diapirica d'Espadà i Calderona
Zona Serrànica
Zona d'interferència ibèrico-bètica
Valls i serralades prebètiques
Cubetes terciàries
Zones diapíriques
Subbètic

Àrees sedimentàries quaternàries

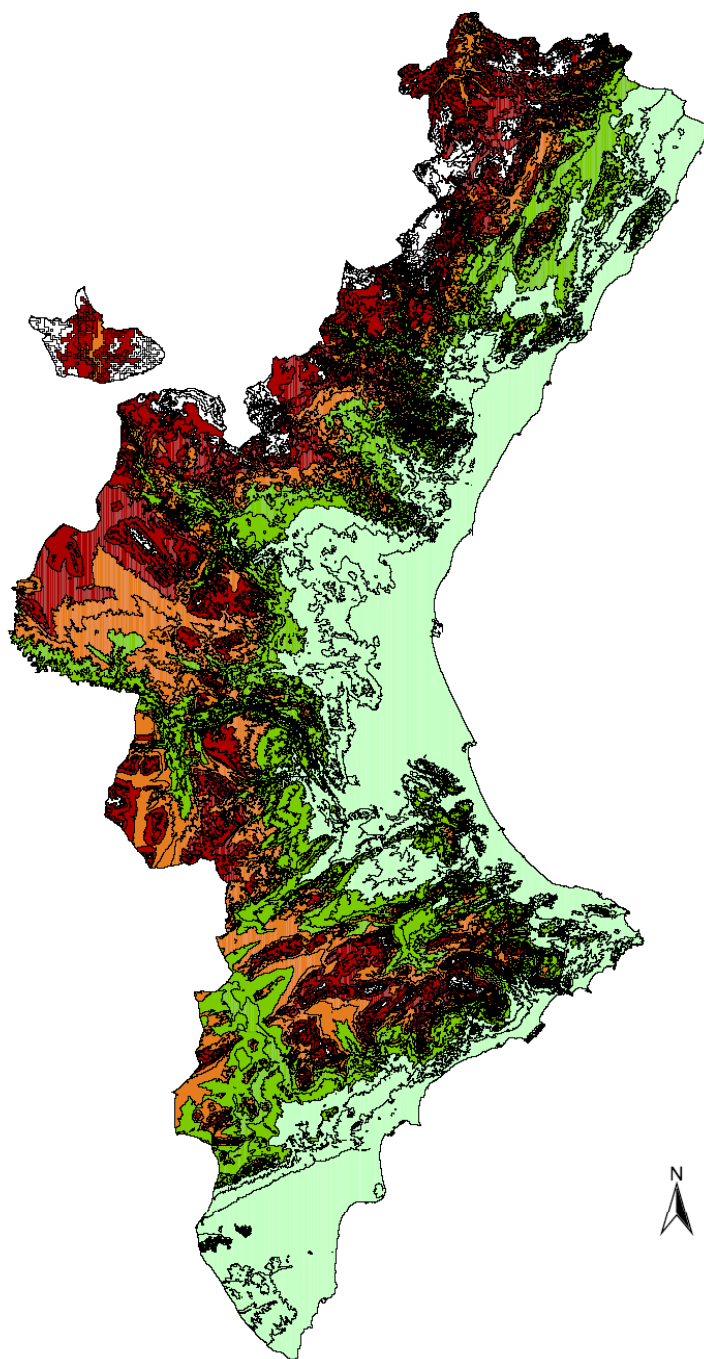
Planes litorals

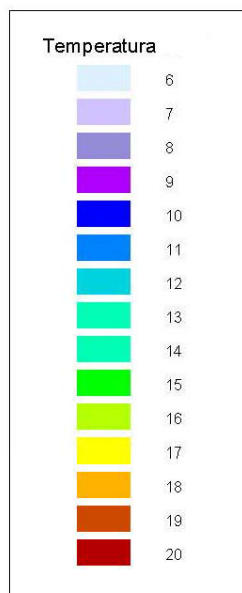
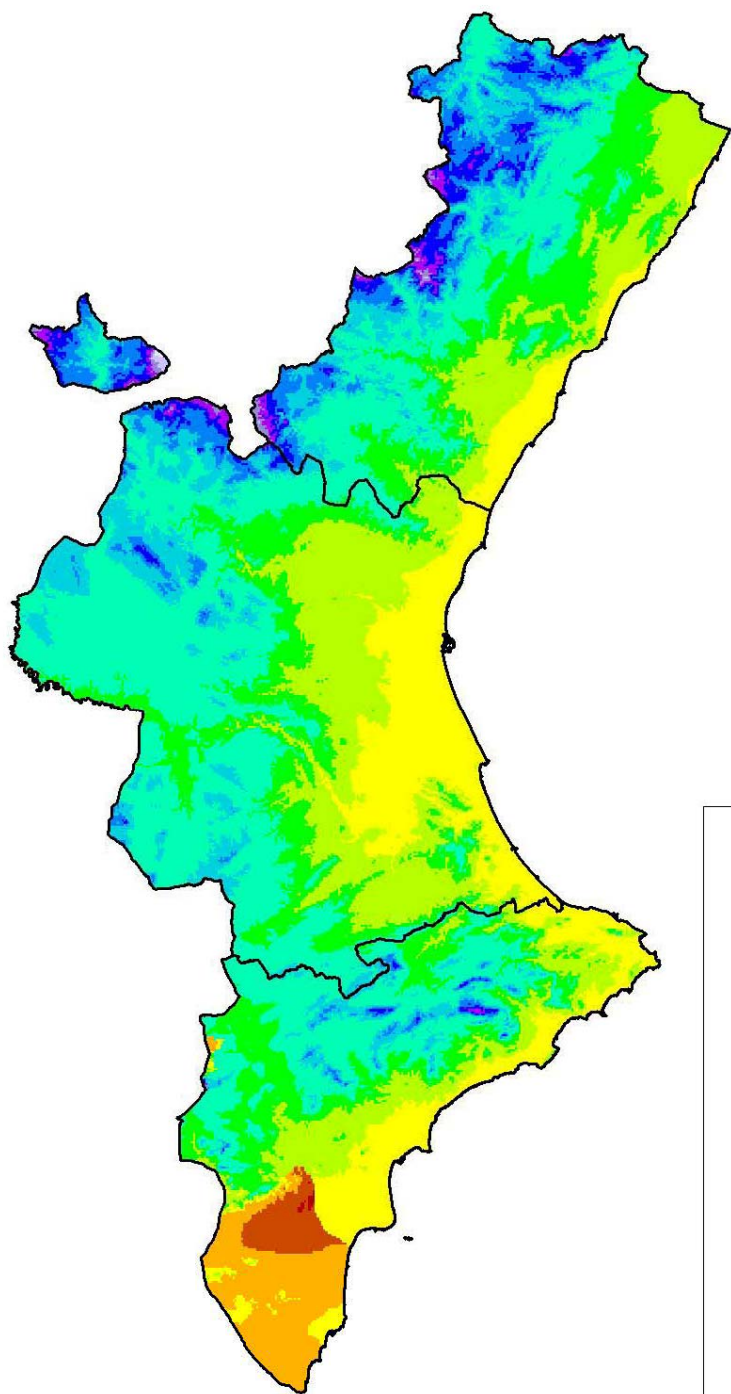
Un relieu accidentat

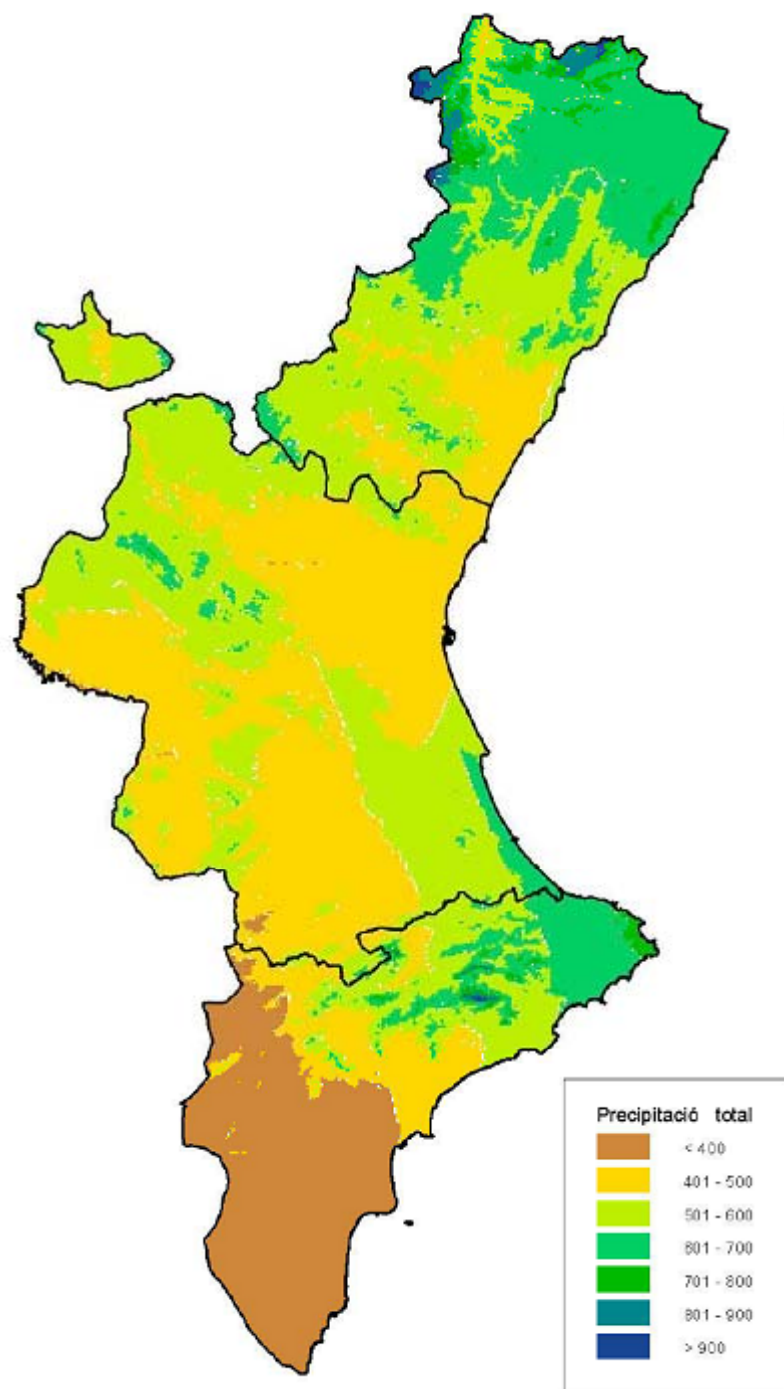
✓ El 53,5% de la superfície té més d'un 15% de pendent.

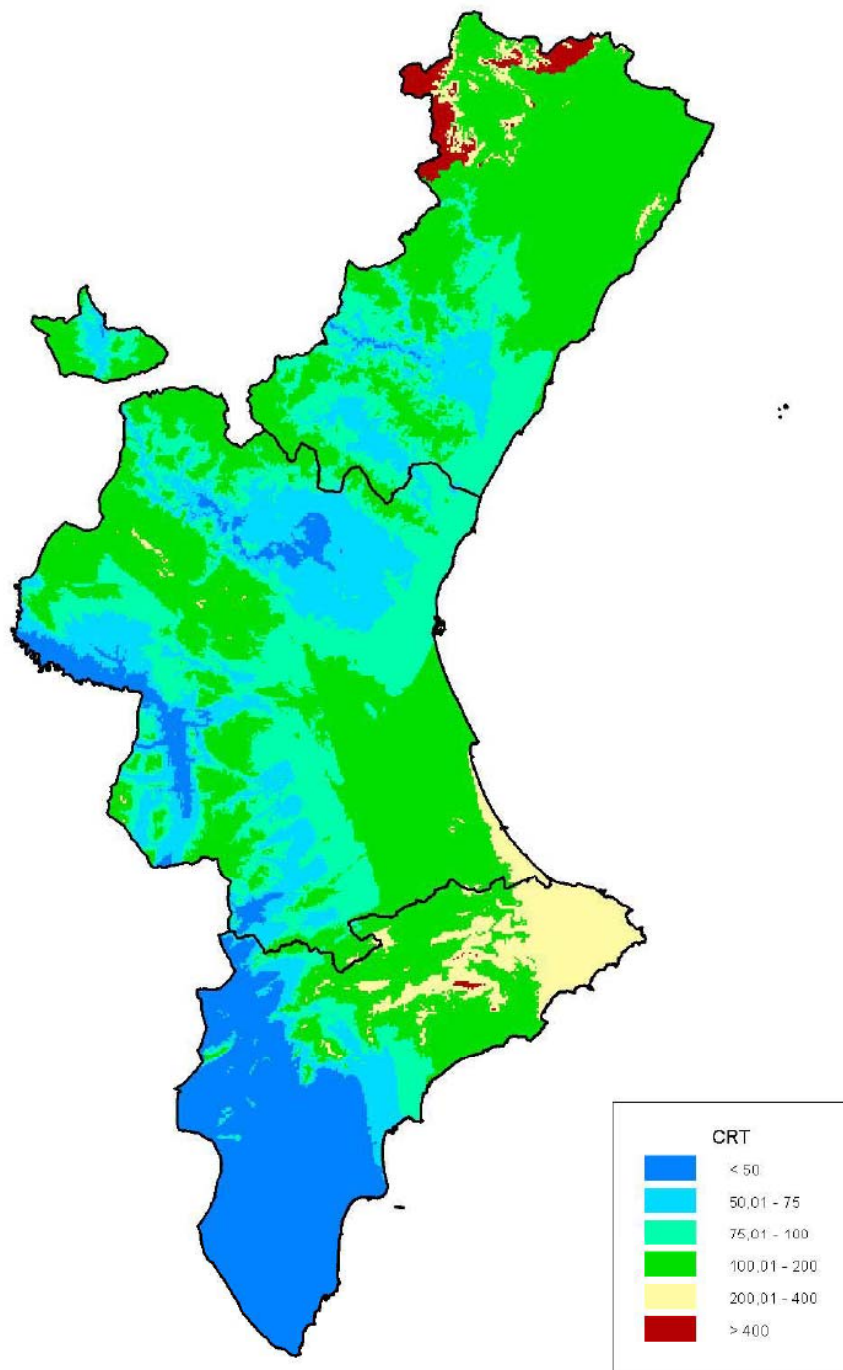
✓ El 37,5% té més d'un 30%

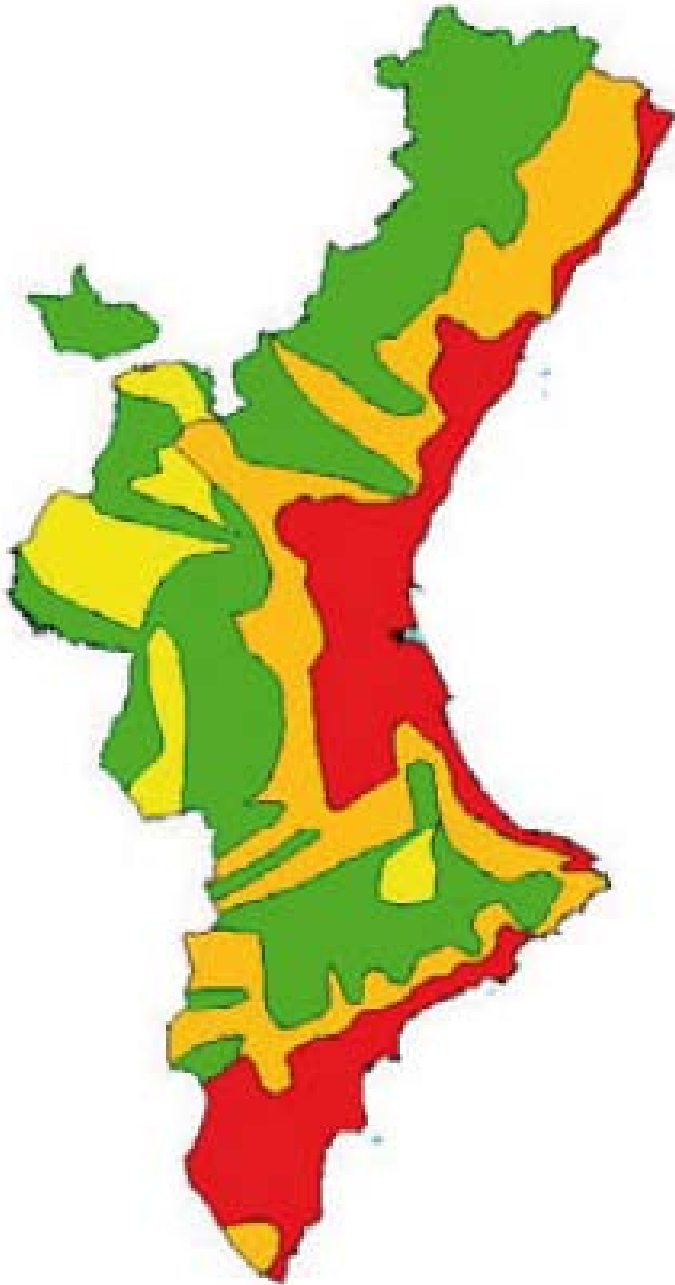

- La meitat del sòl té una potencialitat biològica molt elevada (Capacitat de Retenció Típica > 100).
- Un 22% té una potencialitat elevada (CRT > 75)

Tipologia dels espais agraris valencians

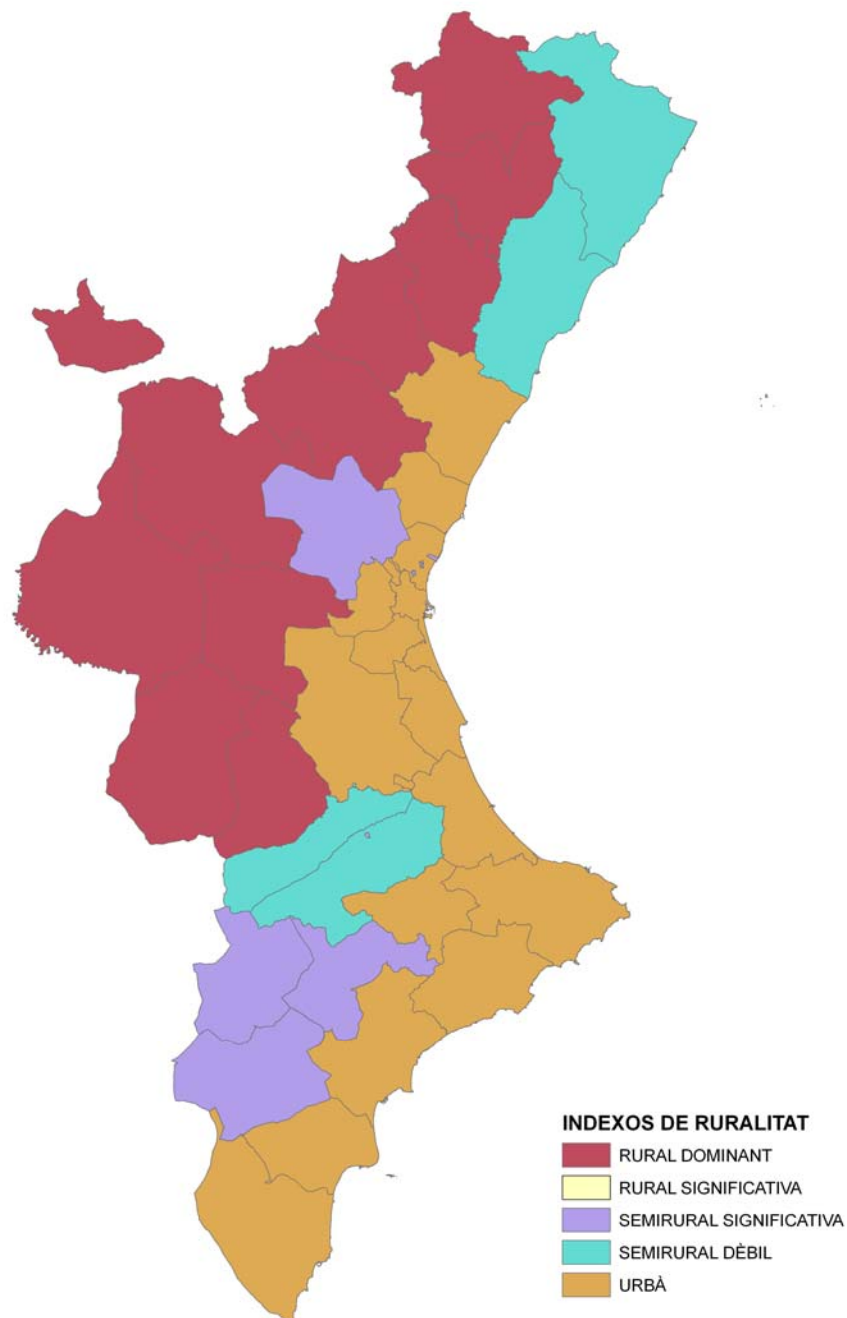
La història de coexistència entre el bosc i l'home:

- *Neolític (6000 a.C): Necessitats creixents de sòl agrícola*
- *Romanització: Bosc reduït al 50% del territori*
- *Edat Mitjana: Aparició de la Marina de guerra. Primers símptomes d'esgotament.*
- *Edat Moderna: Crisis socials i demogràfiques*
- *Edat contemporània: Gestió sostenible versus crisis*
- *Segona meitat del S.XX: Ruptura del sistema rural. Despoblació. L'home urbà*

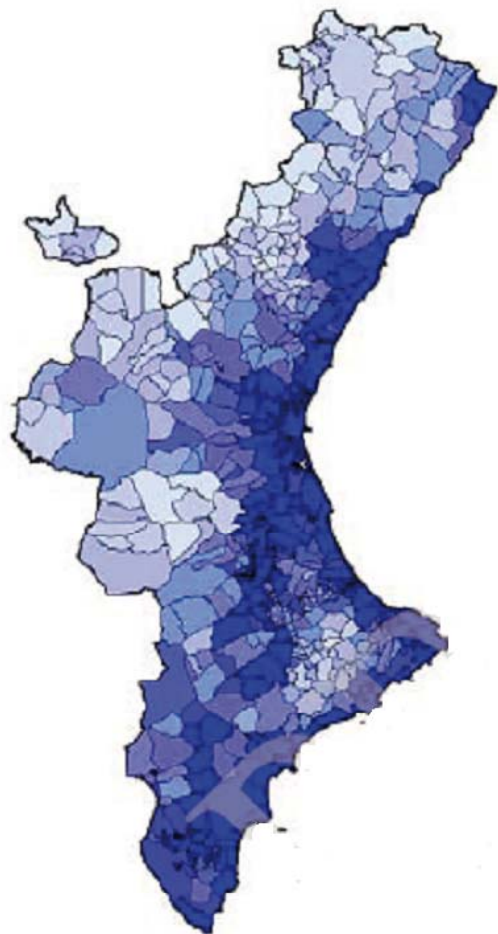
El segle XX en l'espai forestal

- A principi de segle, màxim poblacional rural
- La guerra civil espanyola va suposar la destrucció de gran part de les masses arbrades que van ser front.
- La posguerra va generar una necessitat de recursos (alimenticis, combustible i construcció) que va constituir durant uns pocs anys una pressió sobre els recursos similar a la del segle XVIII.
- Les penúries del món rural (1956-7), la pressió política i la industrialització (1960) van desencadenar l'èxode des de 1950 fins a l'actualitat (1955-75)
- La coexistència entre l'home i el bosc ha canviat radicalment en 50 anys. Escenari desconegut

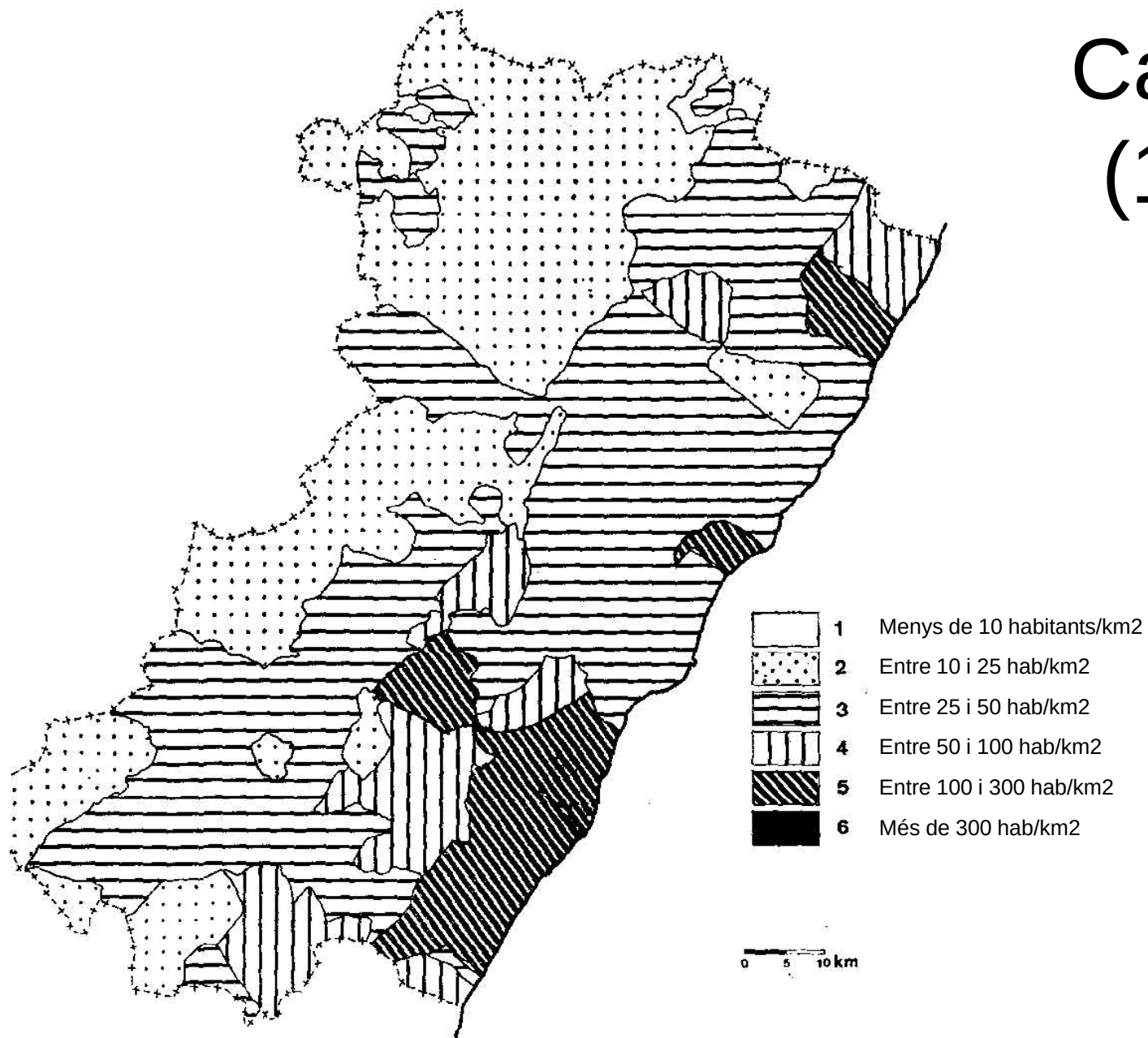
2.- El sector agrari-forestal i el món rural

Índexos de ruralitat.
Problemàtica rural

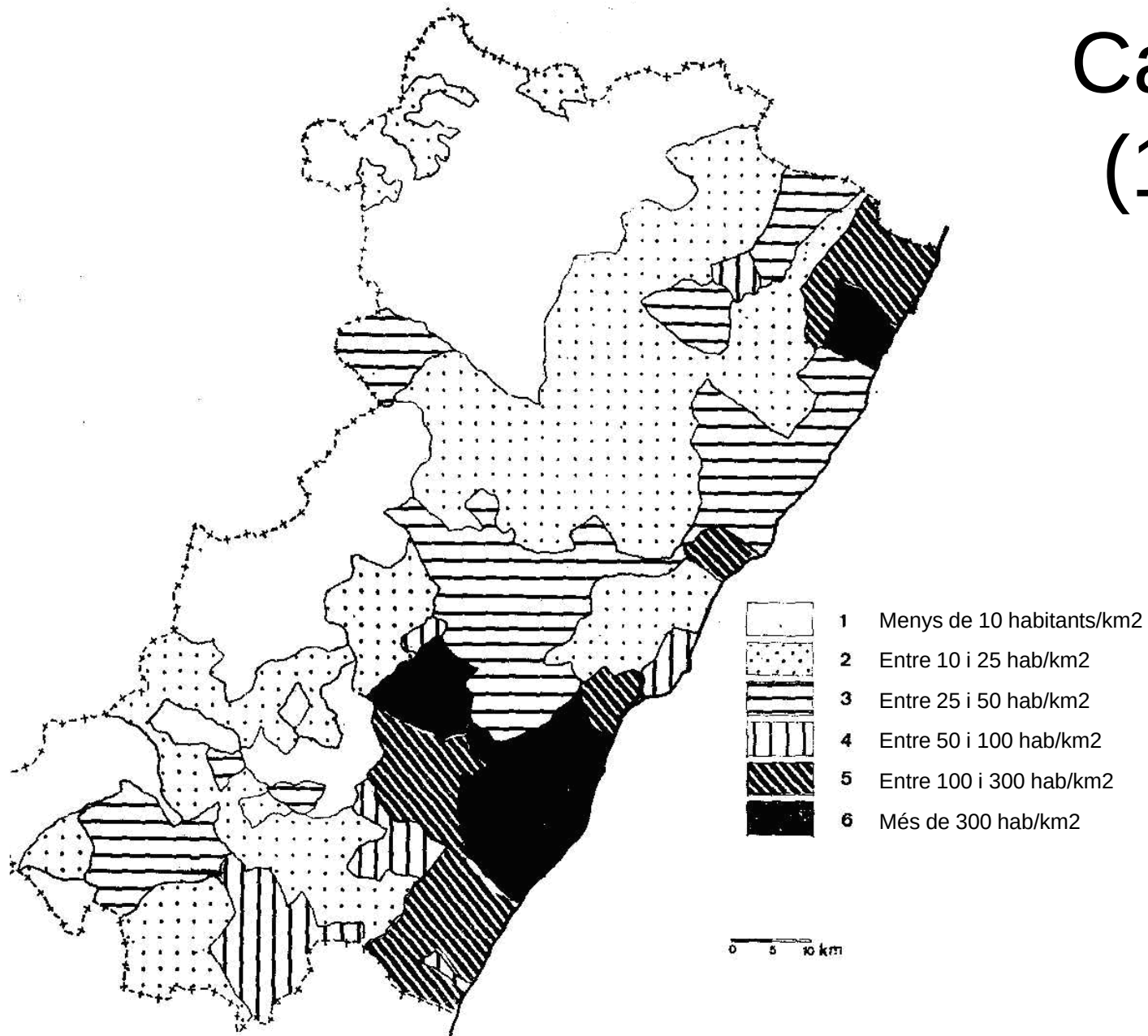

Densitat De
població
Font: cens de
població 2001

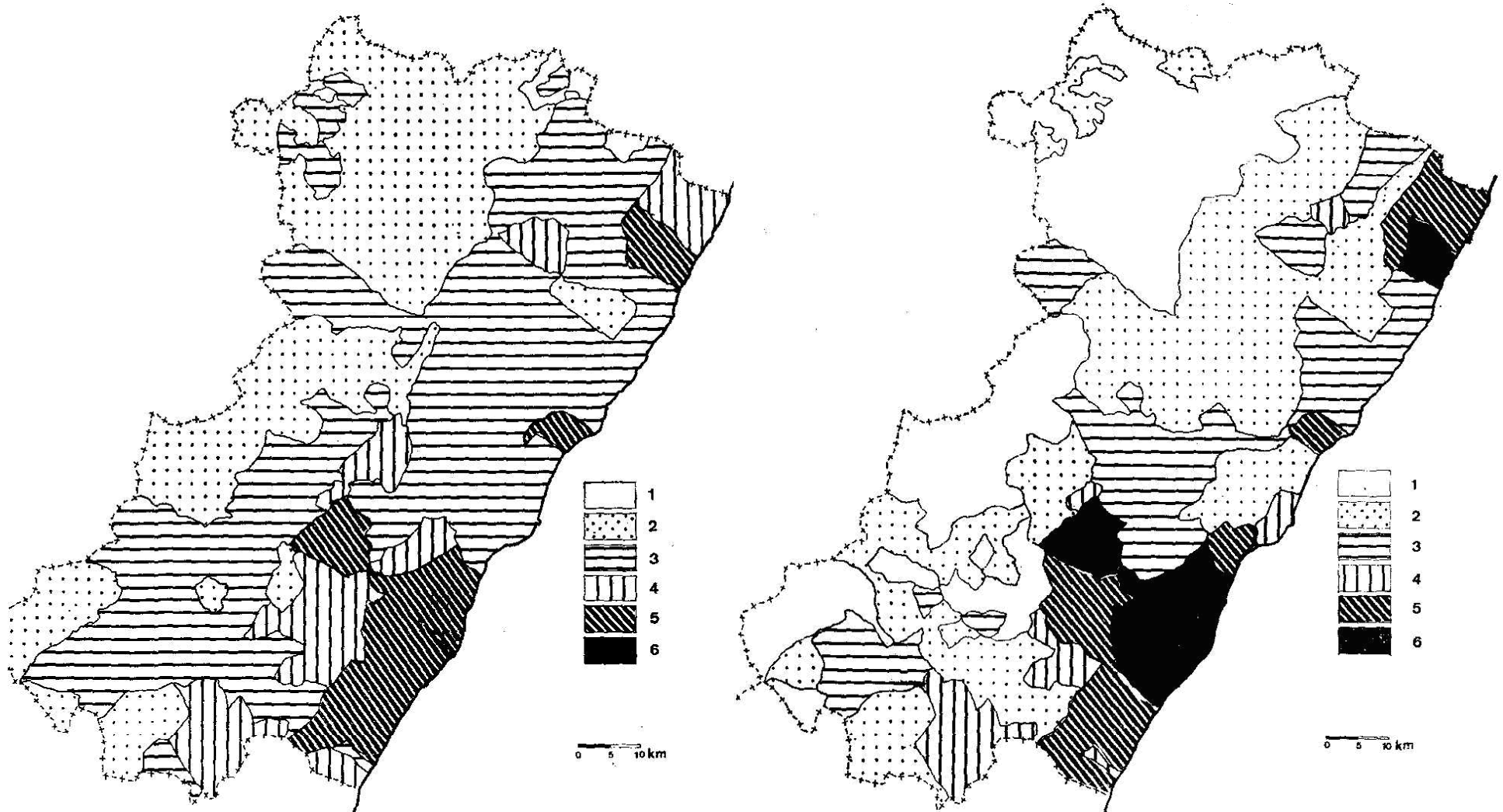
El cas de Castelló (1900)

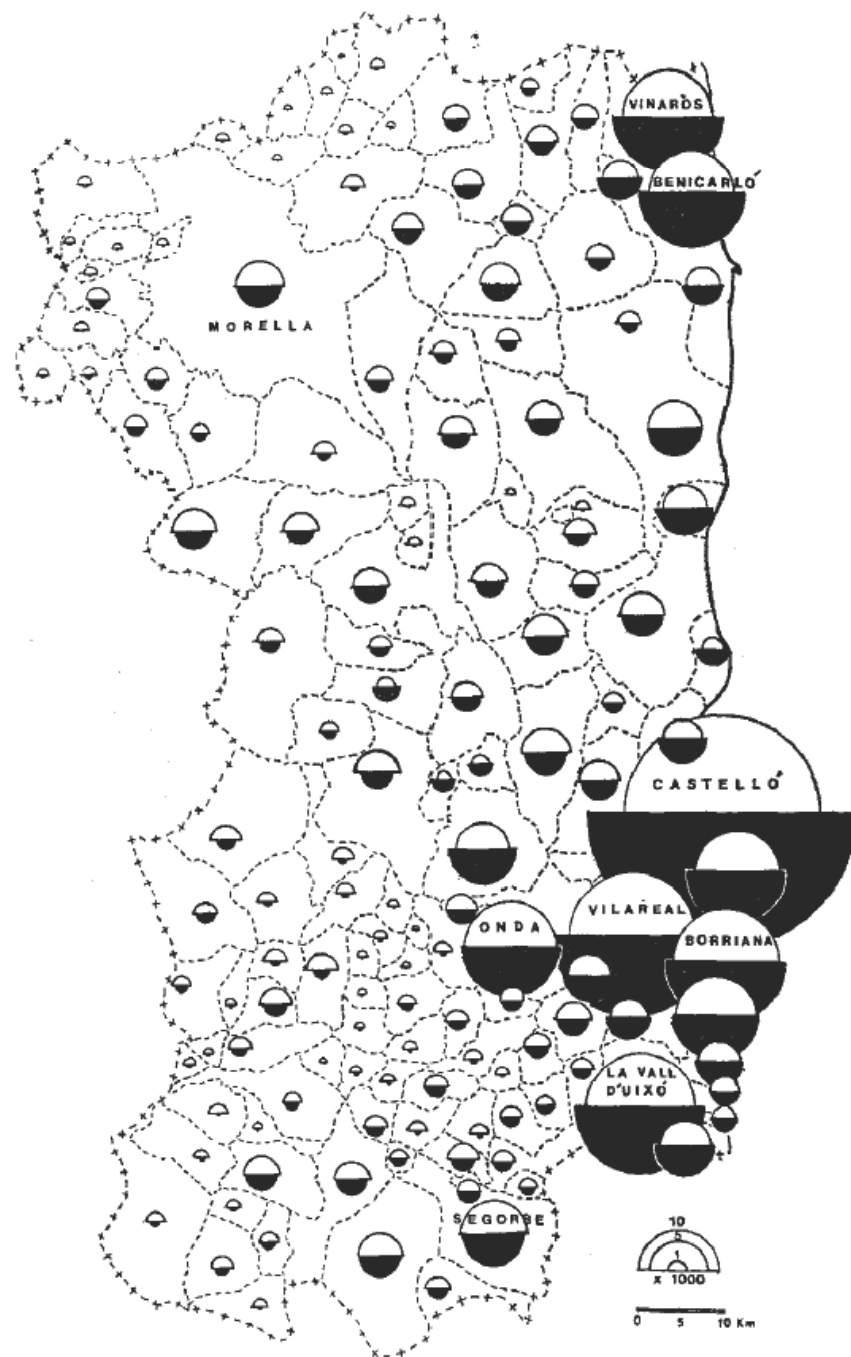

El cas de Castelló (1975)

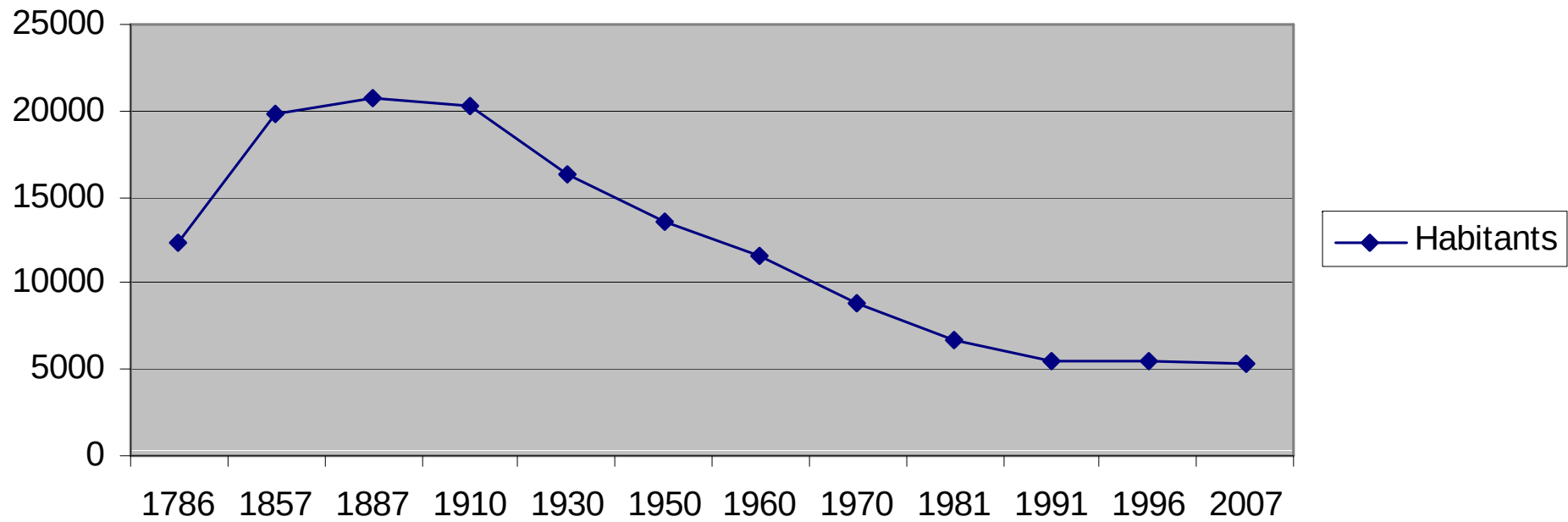

Comparació (Romero et al)

Habitants de la comarca de Els Ports

*Algunes dades sobre
l'abandonament del
món rural*

En la comarca de l'Alt Millars, des de 1950 la població s'ha reduït a la sisena part

Actualment hi ha un 10% de la població menor de 15 anys, front a un 20% major de 65 anys

El terreny cultivat (ocasionalment), es la tercera part de l'existent el 1950. La resta, está sent colonitzat per una extensa masa forestal.

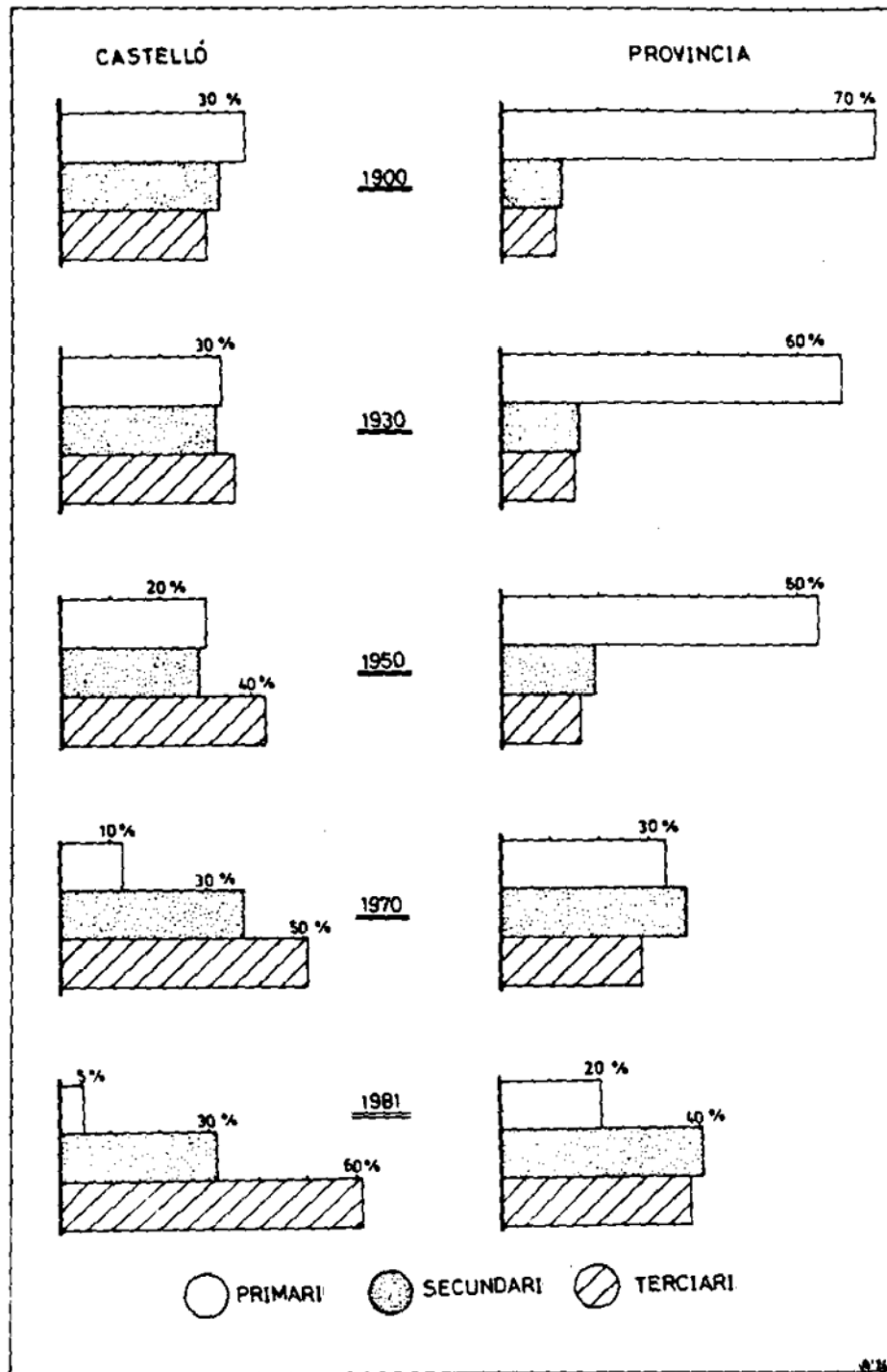
El Maestrat, riu Cervol

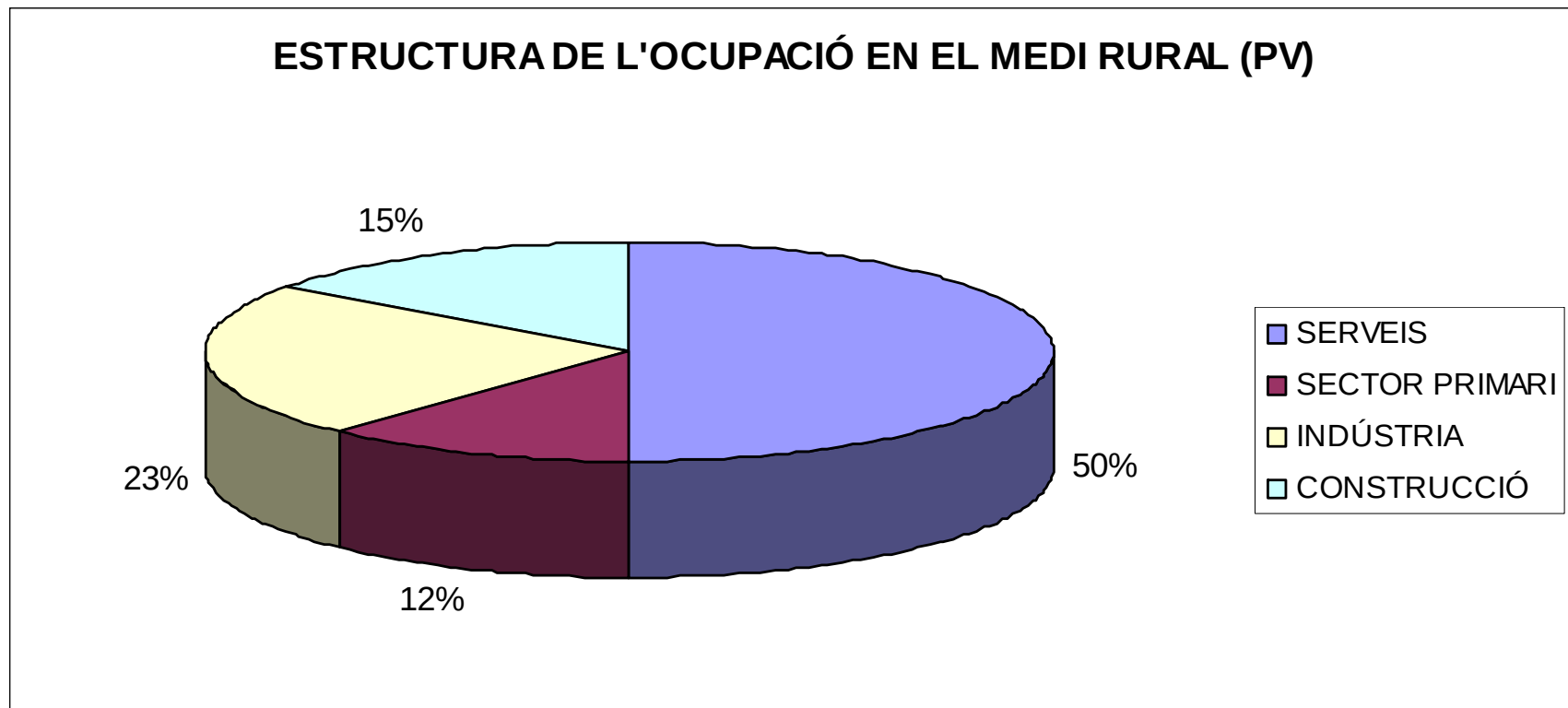

La transformació econòmica

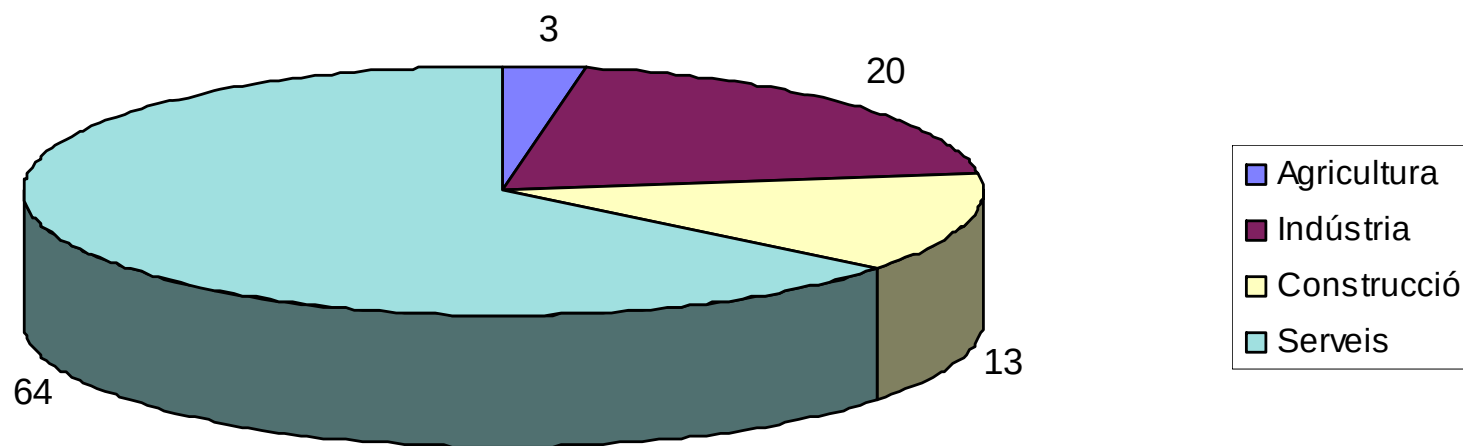

Una dependència asimètrica

Estructura d'ocupació del PV

Persones (%) ocupades per sector d'activitat (2005)

Molí de El Carbo (Alt Millars)

*Escola en la Masia de
Los Prones (Alt Millars)*

*Sols en la província de València entre 1966 i 1994 (28 anys)
s'han abandonat més de 60.000 ha de terreny agrícola de secà (IFN2)*

Efectes ambientals de l'abandó agrari

La desertització...?

*...o la colonització forestal com a
conseqüència de l'abandó agrícola?*

*Una colonització
forestal
fràgil.*

Els grans incendis

Una dada:

Durant l'estiu de 1994 es

E4

van cremar més de 130.000

ha en el País Valencià.

El 75% d'elles en (solament)

5 grans incendis.

El 1993, s'havien cremat

43.220 ha.

- 40 anys de no gestió?*
- Situació climàtica?*

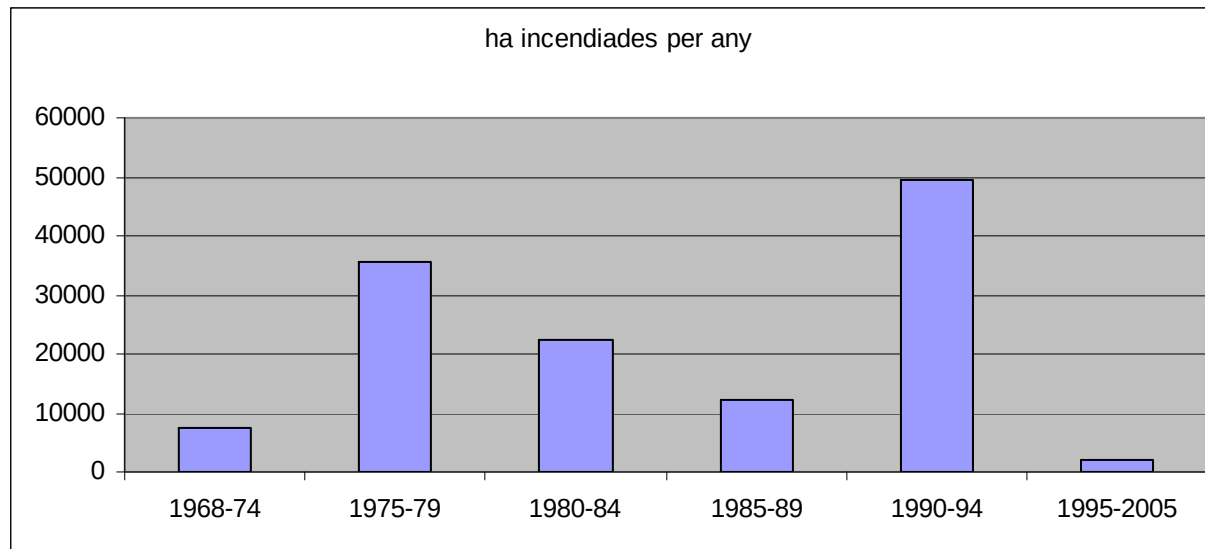
Diapositiva 41

E4

posar també 1993?

EPSG; 16/08/2009

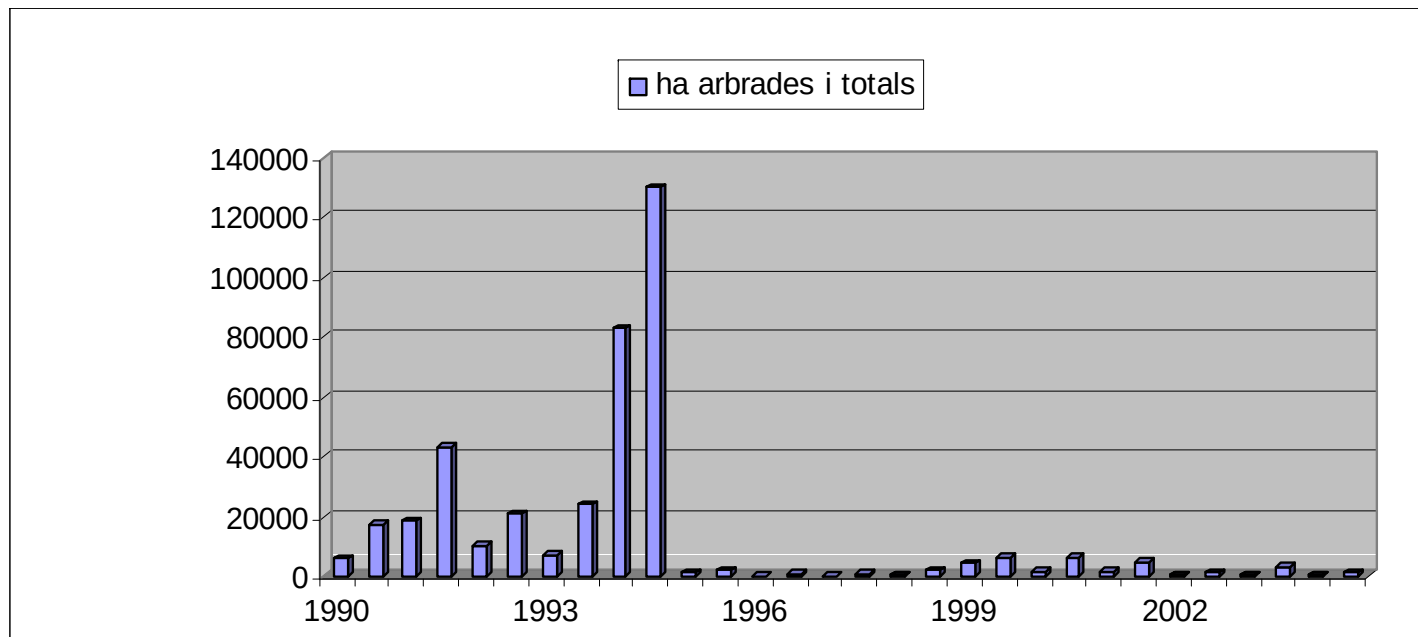
Períodes i incendis forestals

Els incendis forestals apareixen com a problema a partir de 1970

El 1965 (1950), es considera la data de generalització de l'ús de combustibles fòssils a la indústria

L'abandó de terres i d'activitats tradicionals anà paral·lel a aquest fenomen

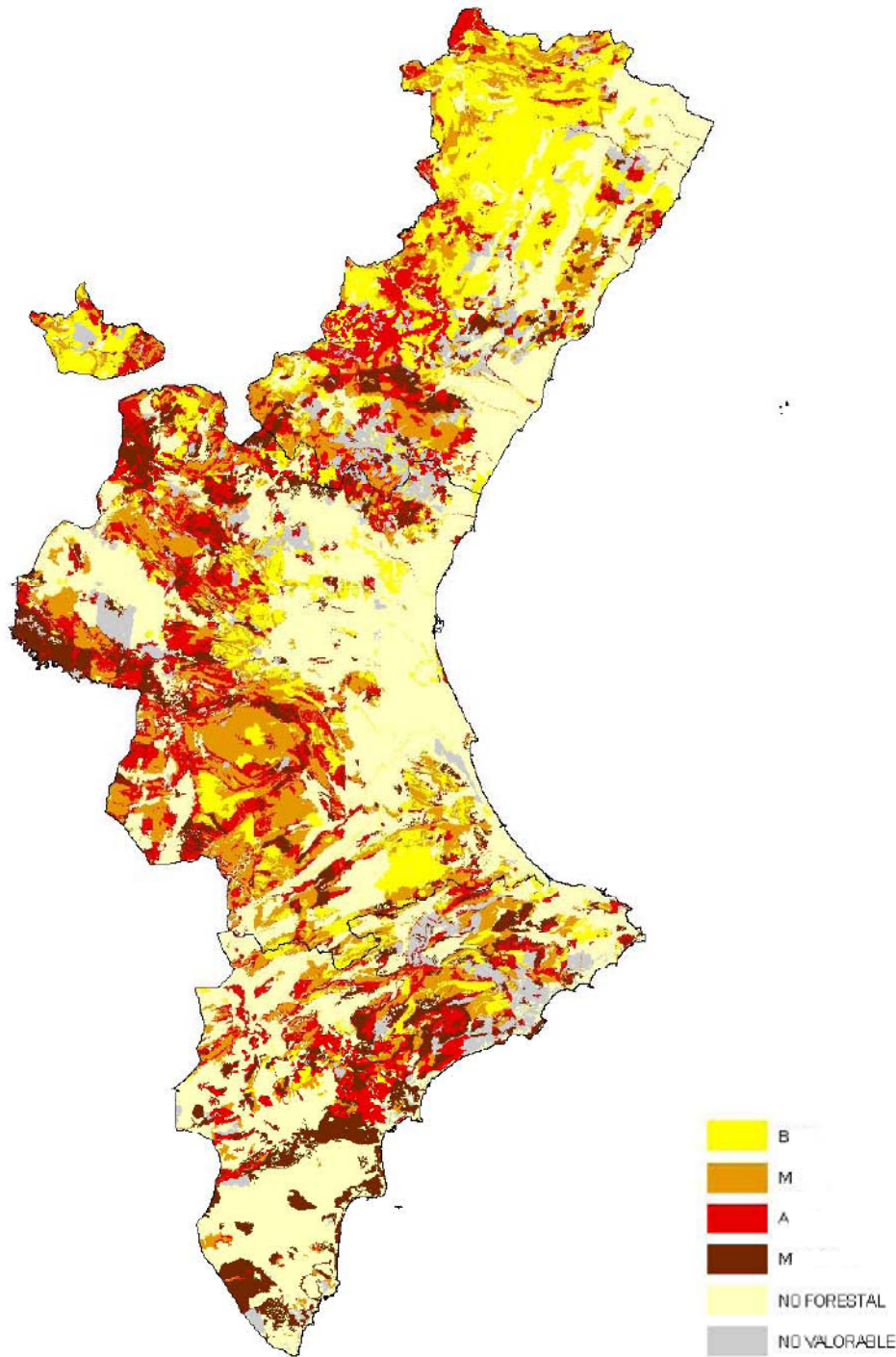

Els incendis van fer palesa la major vulnerabilitat del mont privat front a incendis. Línies de subvenció.

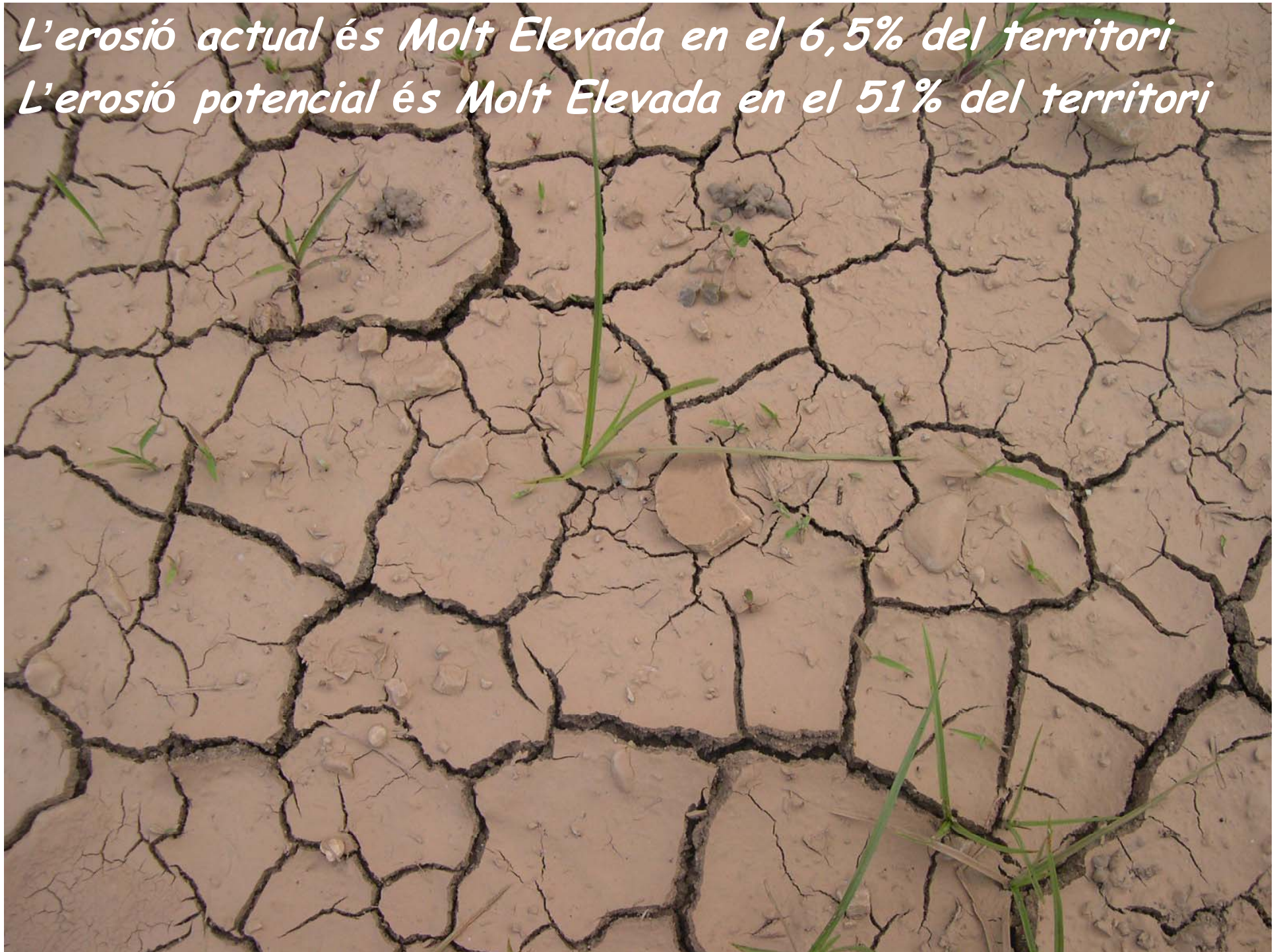
Els incendis van tindre una especial incidència en àrees protegides sobre terrenys privats (..)

El sistema de vigilància i extinció, juntament amb bons anys des del punt de vista climatològic, han detingut momentàniament el problema

Fragilitat (PGOF)

L'erosió actual és Molt Elevada en el 6,5% del territori
L'erosió potencial és Molt Elevada en el 51% del territori

3.-Estat actual i evolució del bosc. Algunes dades

- En 12 anys (1994-2006) la superfície forestal del País Valencià ha augmentat un 3%, sobre tot en detriment dels cultius de muntanya.*
- Sobre el terreny forestal, la superfície arbrada s'ha incrementat un 20%.*
- Dins de la superfície arbrada, la densitat ha augmentat notablement*

Comparació entre IFNs

IFN3 PAÍS VALENCIÀ				
1.Superfície (ha)	IFN3	IFN2	IFN3-IFN2	IFN3/IFN2
Mont arbrat (>20%)	680.069	493.176	186.893	1,38
Mont arbrat ral i dispers	74.390	135.103	-60.713	-0,55
Mont desarbrat	500.879	586.798	-85.919	-0,85
Total arbrat	754.459	628.279	126.180	1,20
Total forestal	1.255.338	1.215.077	40.261	1,03

Comparació entre IFNs

IFN3 PROVÍNCIA DE CASTELLÓ				
Temps entre inventaris: 12 anys				
1.Superfície (ha)	IFN3	IFN2	IFN3-IFN2	IFN3/IFN2
Mont arbrat (>20%)	248.576	147.784	100.792	1,68
Mont arbrat ral i dispers	22.142	50.207	-28.065	-0,44
Mont desarbrat	152.395	201.158	-48.763	-0,76
Total arbrat	270.718	197.991	72.727	1,37
Total forestal	423.113	399.149	23.964	1,06

IFN3 PROVÍNCIA DE VALÈNCIA				
1.Superfície (ha)	<u>IFN3</u>	<u>IFN2</u>	<u>IFN3-IFN2</u>	<u>IFN3/IFN2</u>
Mont arbrat (>20%)	318.598	283.860	34.738	1,12
Mont arbrat ral i dispers	32.357	58.022	-25.665	-0,56
Mont desarbrat	230.950	226.671	4.279	1,02
Total arbrat	350.955	341.882	9.073	1,03
Total forestal	581.905	568.553	13.352	1,02

IFN3 PROVÍNCIA D'ALACANT				
1.Superfície (ha)	IFN3	IFN2	IFN3-IFN2	IFN3/IFN2
Mont arbrat (>20%)	112.895	61.532	51.363	1,83
Mont arbrat ral i dispers	19.891	26.874	-6.983	-0,74
Mont desarbrat	117.534	158.969	-41.435	-0,74
Total arbrat	132.786	88.406	44.380	1,50
Total forestal	250.320	247.375	2.945	1,01

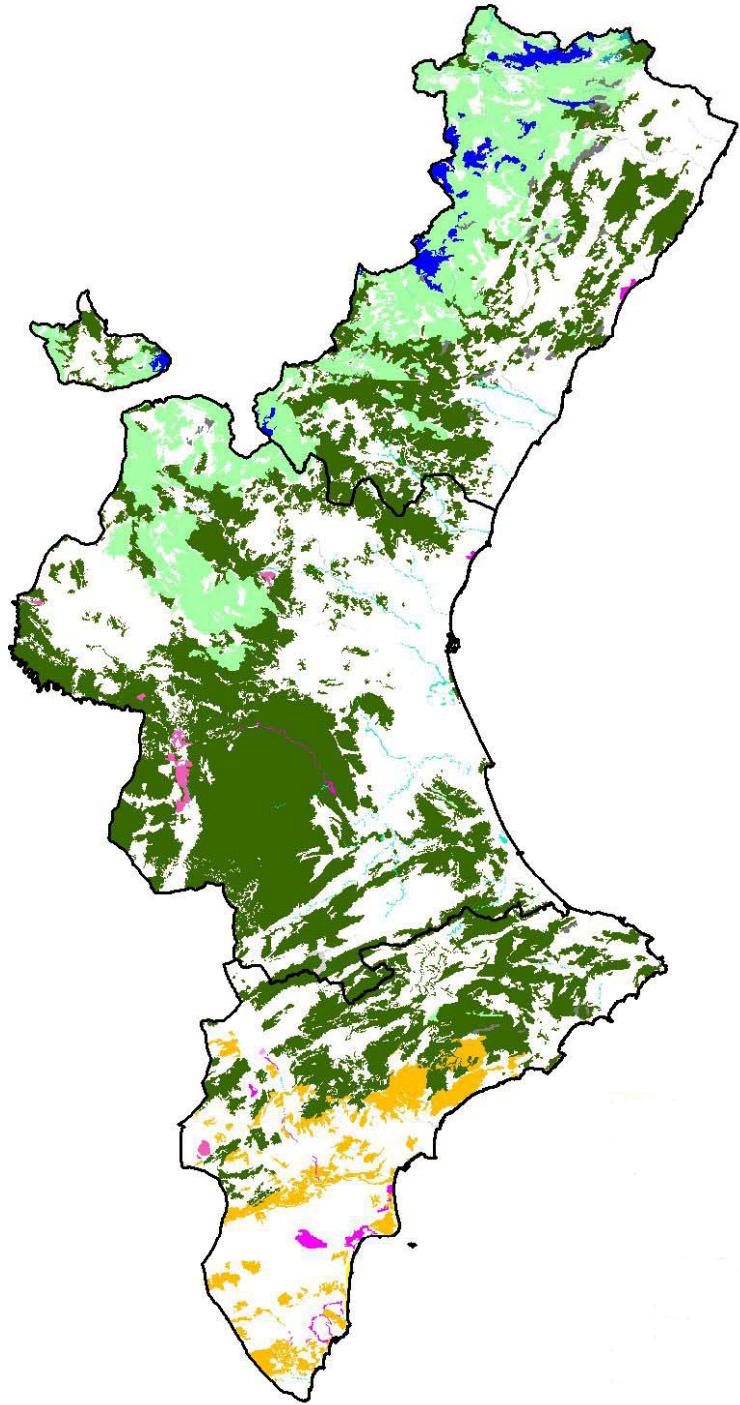
Arbrat- desarbrat:estat actual

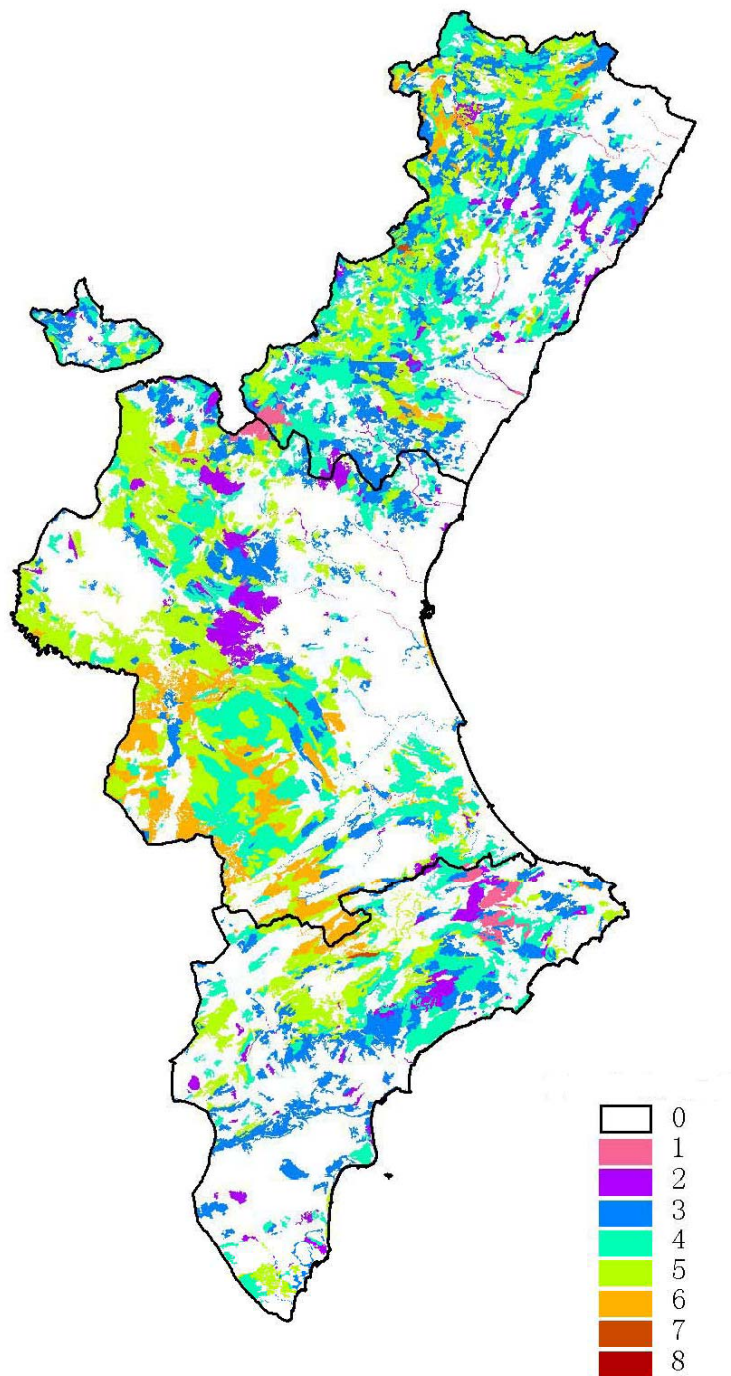
El 60% de l'espai forestal és arbrat

DISTRIBUCIÓ D'ESPÈCIES III IFN (milers de ha)

Espècies	A	CS	V	PV	%
<i>P halepensis</i>	113,5	105,4	276,4	495,3	68,1
<i>P pinaster</i>		11,1	21,4	32,5	4,5
<i>P nigra</i>		41,4	12,3	53,7	7,4
<i>P sylvestris</i>		7,2		7,2	1
<i>P pinea</i>	2,7			2,7	0,4
<i>J thurifera</i>		8	14,2	22,2	3,1
<i>J oxycedrus</i>		4,5		4,5	0,6
Total coníferes	116,2	177,6	324,3	618,1	85
Q ilex	2,7	62,1	13,9	78,7	10,8
Q faginea		9		9	1,2
Q suber		7,1		7,1	1
O europea		3		3	0,4
C siliqua		6,1	5,6	11,7	1,6
Total frondoses	2,7	87,3	19,5	109,5	15
% cf/fr	98/2	67/33	94/6	85/15	

Nivell de Maduresa (MFE)

Existències per espècies i evolució

EXISTÈNCIES IFN3				
(metres cúbics)	A	CS	V	PV
<i>P halepensis</i>	2558	3458	7392	13408
<i>P pinaster</i>		681	564	1245
<i>P nigra</i>		2157	467	2624
<i>P sylvestris</i>		418		418
<i>P pinea</i>	63			63
<i>J thurifera</i>		77	61	138
<i>J oxycedrus</i>		72		72
Total coníferes	2621	6863	8484	17968
<i>Q ilex</i>	97	911	106	1114
<i>Q faginea</i>		254		254
<i>Q suber</i>		205		205
<i>O europea</i>		39		39
<i>C siliqua</i>		61	60	121
Total frondoses	97	1470	166	1733
% cf/fr	96/4	82/18	98/2	88/12
TOTAL 2006	2789	8412	8863	20064
TOTAL 1994	1115	4297	5534	10946
TOTAL 1966	678	2798	4912	8388

- Dintre de l'evolució d'existències, les coníferes mostren una major estabilitat, mentre que les frondoses s'incrementen notablement.

Increment	%	%	%	%	% per any	mc per any
TOTAL 2006/66	4,1	3,0	1,8	2,4	0,03	292
2006/94	2,5	2,0	1,6	1,8	0,07	760
1994/66	1,6	1,5	1,1	1,3	0,01	91

La densificació del bosc

EVOLUCIÓ DE LA QUANTITAT DE PEUS

CASTELLÓ				
<u>Densitat de massa arbrada</u>	<u>IFN3</u>	<u>IFN2</u>	<u>IFN3-IFN2</u>	<u>IFN3/IFN2</u>
QUANT. P. MA./ ha	414,67	332,65	82,02	1,2466
QUANT. P. ME./ ha	909,68	670,36	239,32	1,3570

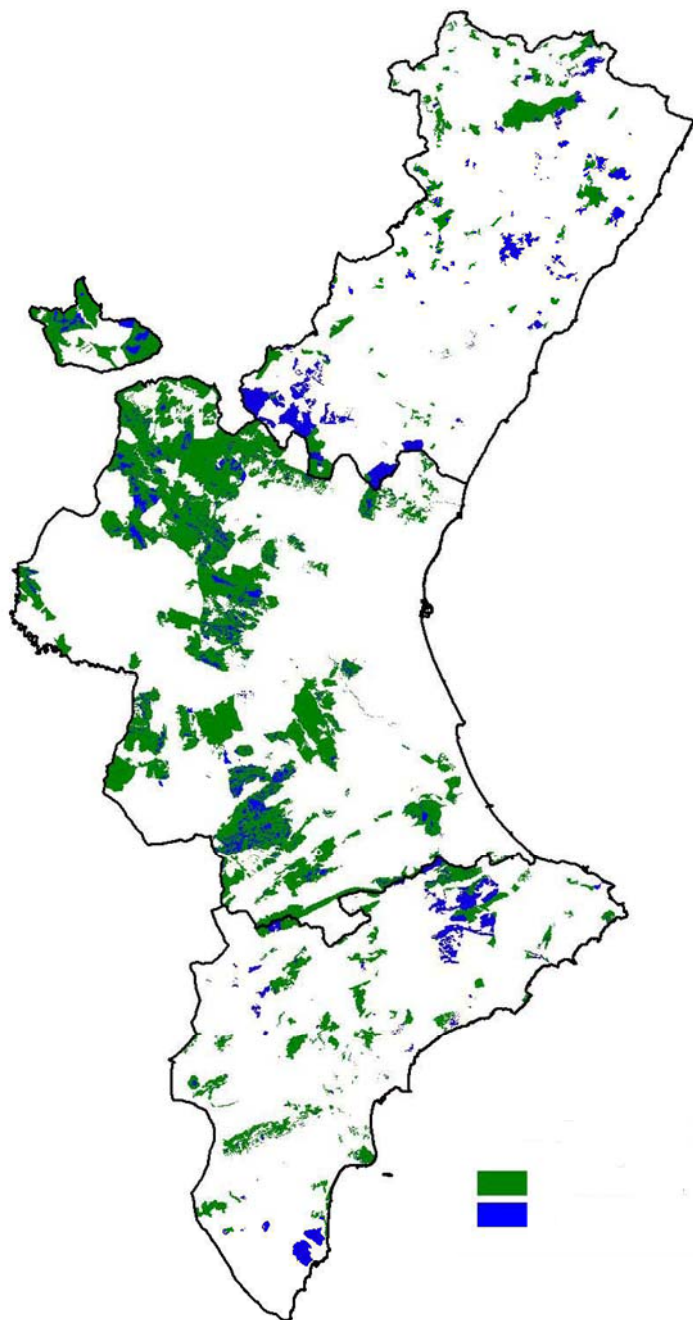
VALÈNCIA				
<u>Densitat de massa arbrada</u>	<u>IFN3</u>	<u>IFN2</u>	<u>IFN3-IFN2</u>	<u>IFN3/IFN2</u>
QUANT. P. MA./ ha	248,08	201,67	46,42	1,2302
QUANT. P. ME./ ha	384,54	231,94	152,60	1,6579

ALACANT				
<u>Densitat de massa arbrada</u>	<u>IFN3</u>	<u>IFN2</u>	<u>IFN3-IFN2</u>	<u>IFN3/IFN2</u>
QUANT. P. MA./ ha	243,75	188,04	55,71	1,2963
QUANT. P. ME./ ha	330,29	267,02	63,27	1,2369

EVOLUCIÓ DE LA FCC EN LES MASSES ARBRADES

Densitat massa	A	CS	V
1966	10	22	23
1994	12,6	21,7	16,2
2006	21	31,1	25,3

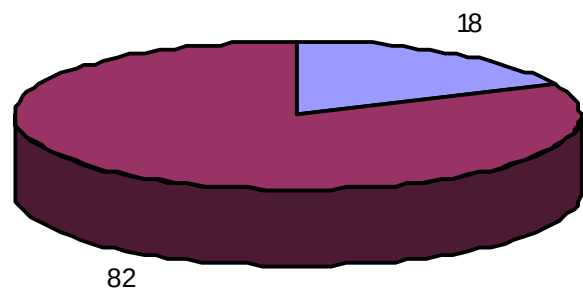
4.- La gestió i la política forestal.

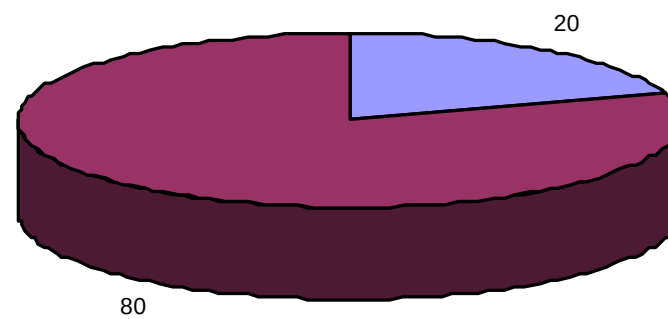
Espais forestals de propietat o gestió pública

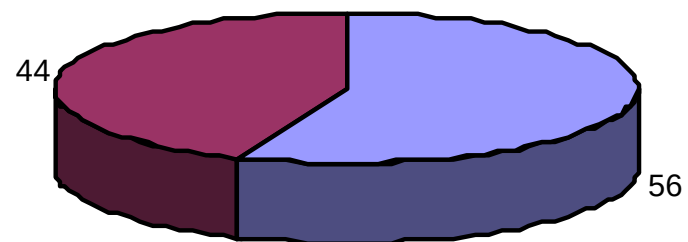
Castelló

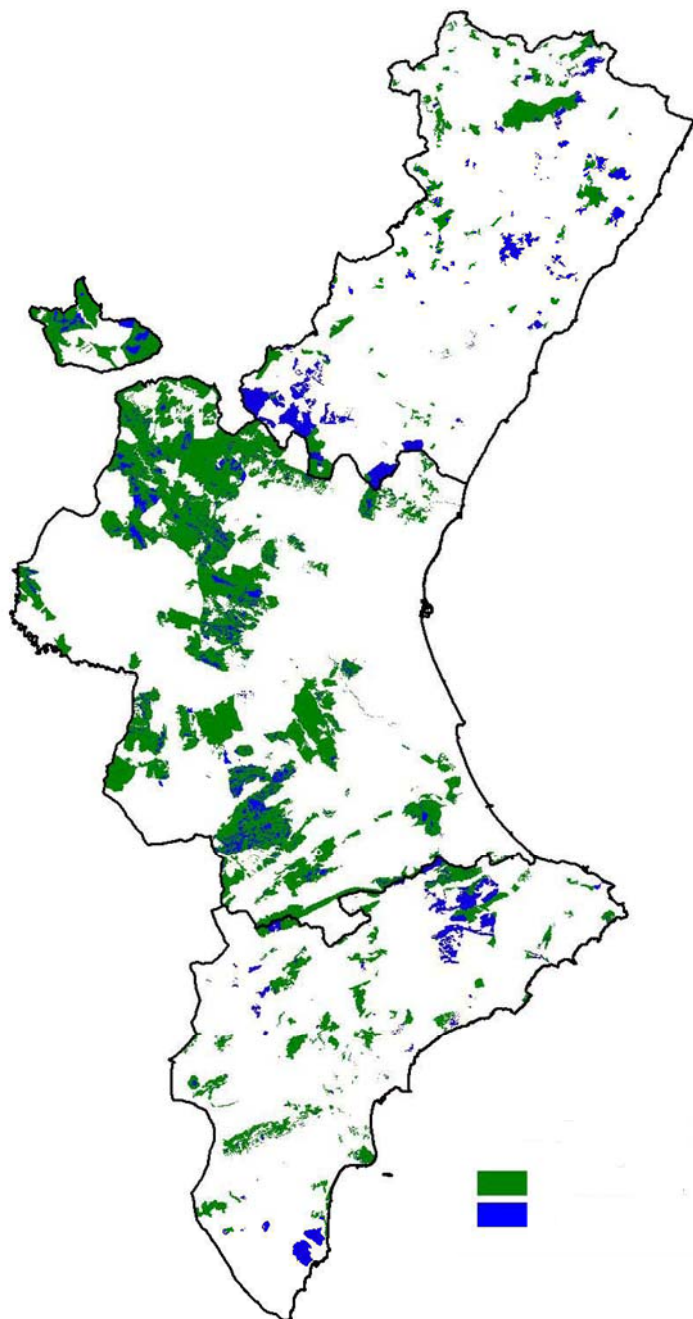

Alacant

València

La importància del sector privat

- El 66% de la superfície forestal és privada
 - El 78,2% de l'arbrat està en terreny privat
 - Minifundi tradicional, especialment en la costa.
- La major part (quasi el 100%) dels espais protegits estan en terreny privat.
 - Els incendis forestals sobre ENP són del 26,5%, mentre que els ENP són el 18,4% de la superfície forestal

La “gestió”

- Entresaca amb selecció negativa ha sigut el tractament més habitual en el mont privat.
 - En terrenys privats predominen les masses joves
 - Tallades testimonials. Conseqüència: més peus i més creixements acumulats també.
- Quasibé no es fan tallades de millora, ni tan sols en monts públics.
 - Baixada de preu de la fusta a les subhastes.

Producció de fusta comercial per CCAA

m3 sense escorça	2004
Galícia	5048435
Castilla i Lleó	1127100
País Basc	1026654
Astúries (Principat de)	766500
Andalusía	545635
Cantàbria	422400
Catalunya	336923
Castella-La Manxa	318300
Extremadura	278073
Navarra (Comunitat Foral de)	219512
Aragó	164573
Rioja (La)	68793
País Valencià	42327
Madrid (Comunitat de)	32332
Canàries	17050
Balears (Illes)	5379
Múrcia (Regió de)	2345

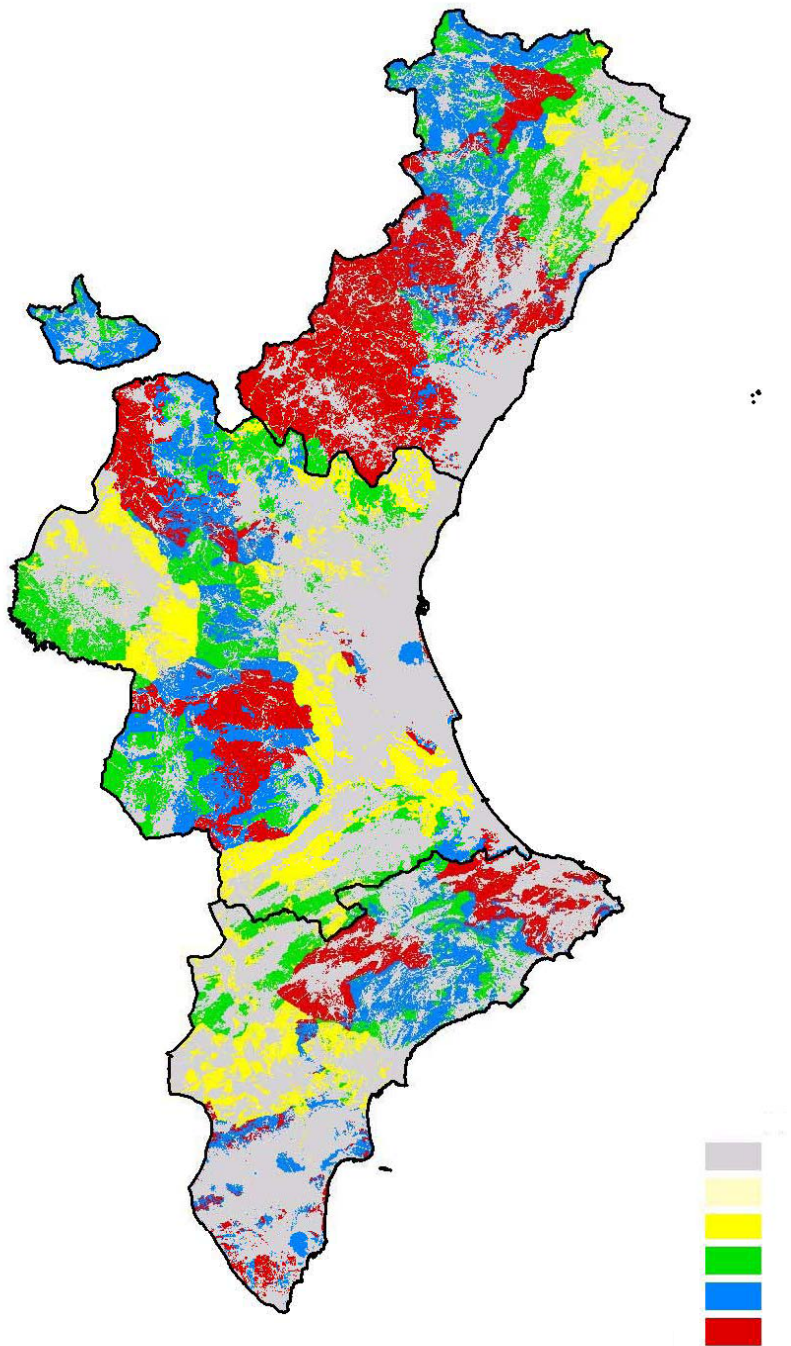
Existències en el IFN2

Comunitat Autònoma	Existències*	Existències *	I/II IFN (%)
	I IFN (1965-74)	II IFN (1986-96)	
Galícia	70.800	90.397	28%
Catalunya	52.726	80.041	52%
Castella-La Manxa	49.898	49.524	-1%
Aragó	32.546	44.623	37%
Andalusia	30.252	40.609	34%
Navarra	29.062	45.349	56%
Euskadi	28.713	43.628	52%
Astúries	27.280	32.577	19%
Cantàbria	13.428	19.309	44%
Extremadura	12.600	19.060	51%
País Valencià	8.388	10.946	31%
Canàries	8.371	9.453	13%
La Rioja	5.486	9.570	74%
Madrid	5.215	6.799	30%
Balears	3.815	5.451	43%
Múrcia	2.016	3.144	56%

Valoració econòmica segons el 3er IFN

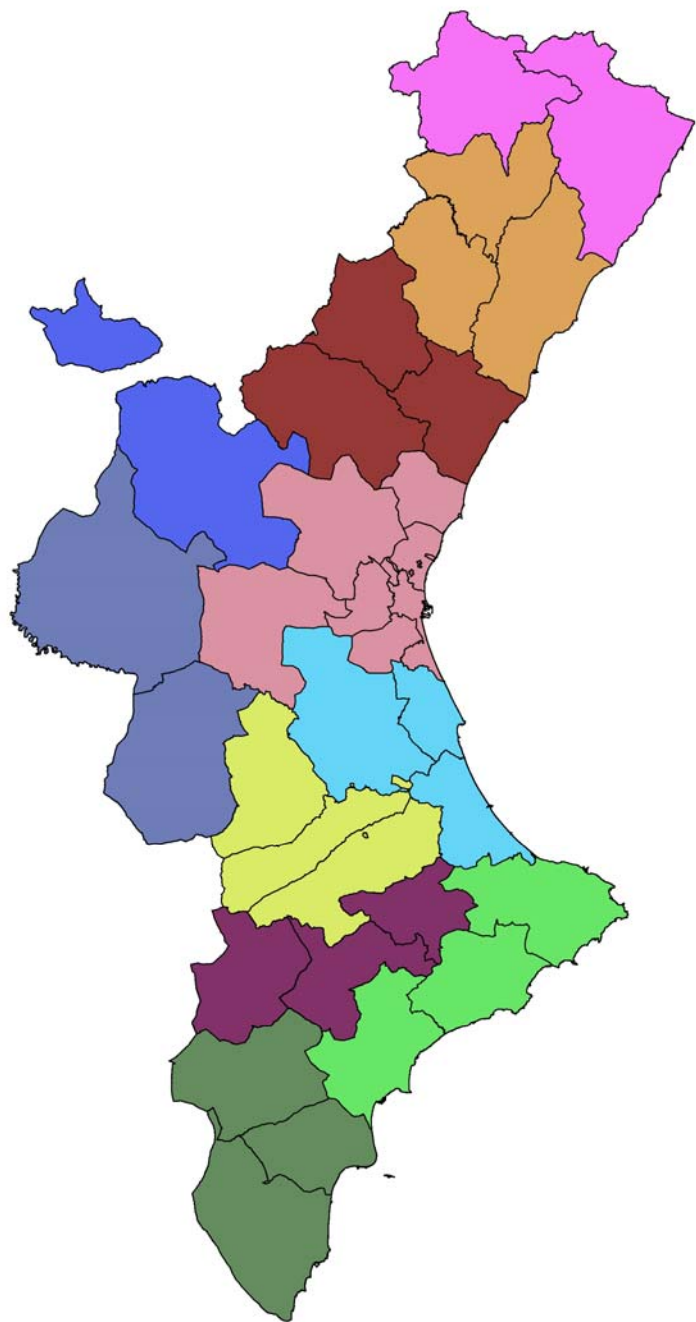
Valor total (milers d'€)	Capital	Renda anual	%
Fusta	600,7	12	9,9
Pastures	52,9	4,4	0,9
Fruits, suro	1,7	0,3	0
Cacera	127,5	2,6	2,2
Recreatiu	2038,5	40,8	35,8
Carboni	504,5	10,1	8,9
Valor existenc	2553,8	51,1	44,8
TOTAL	5697,6	114	

Valor paisatgístic (PGOF)

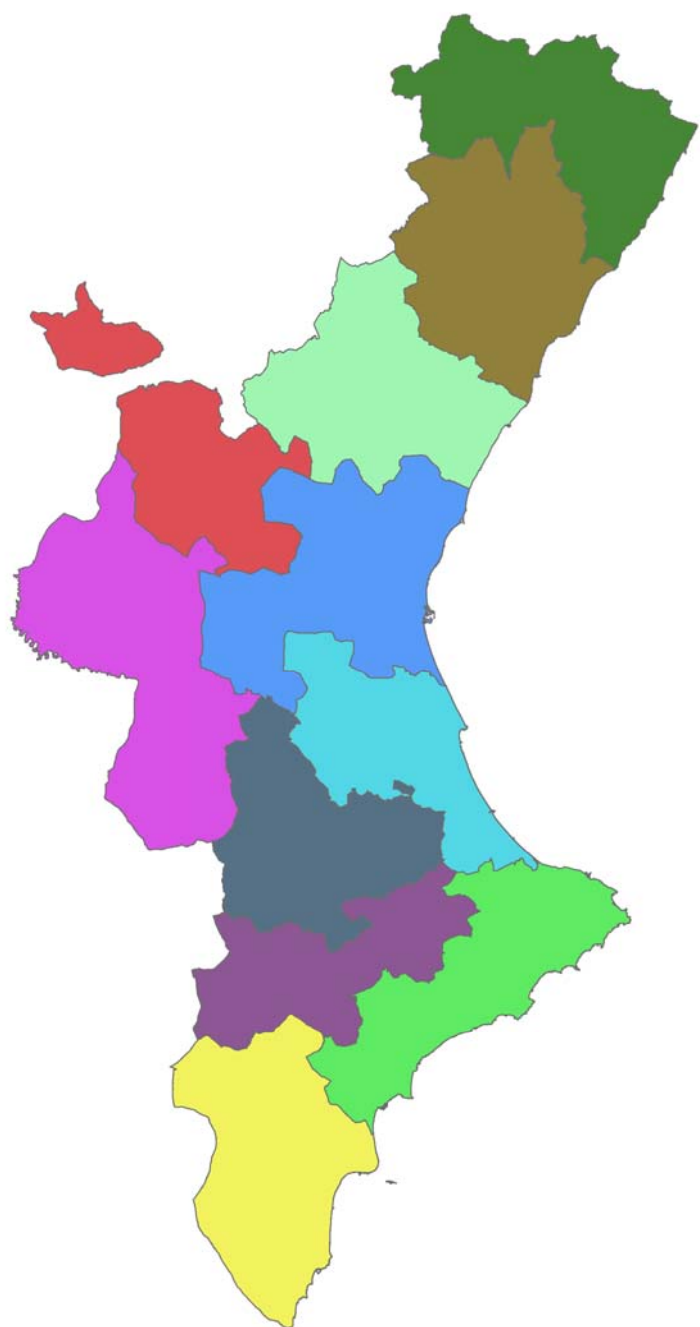

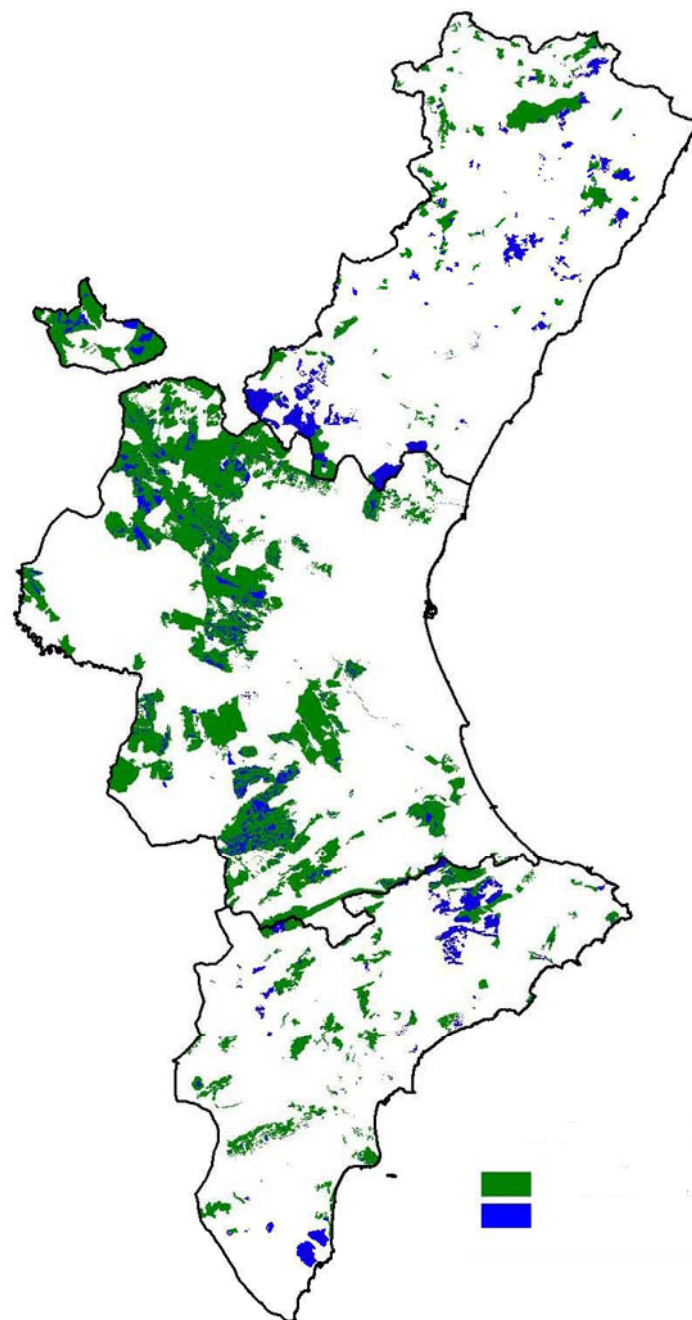
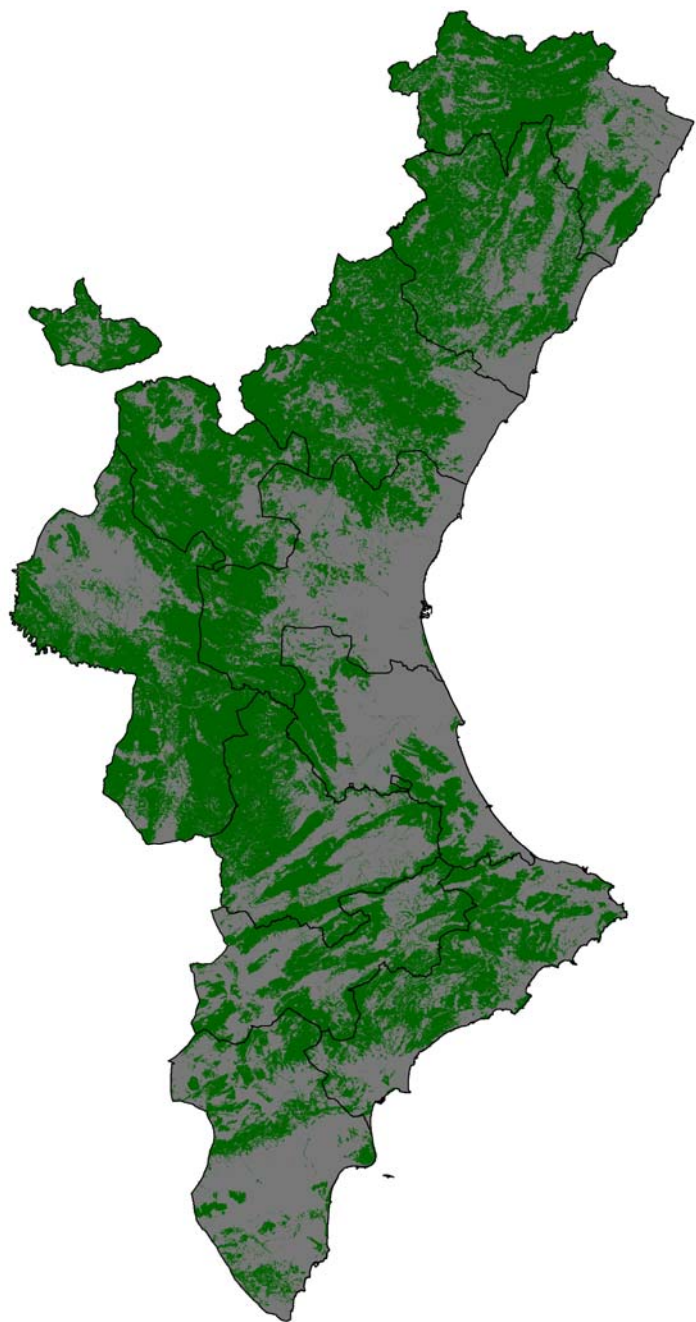
El sector del moble i la fusta al PV

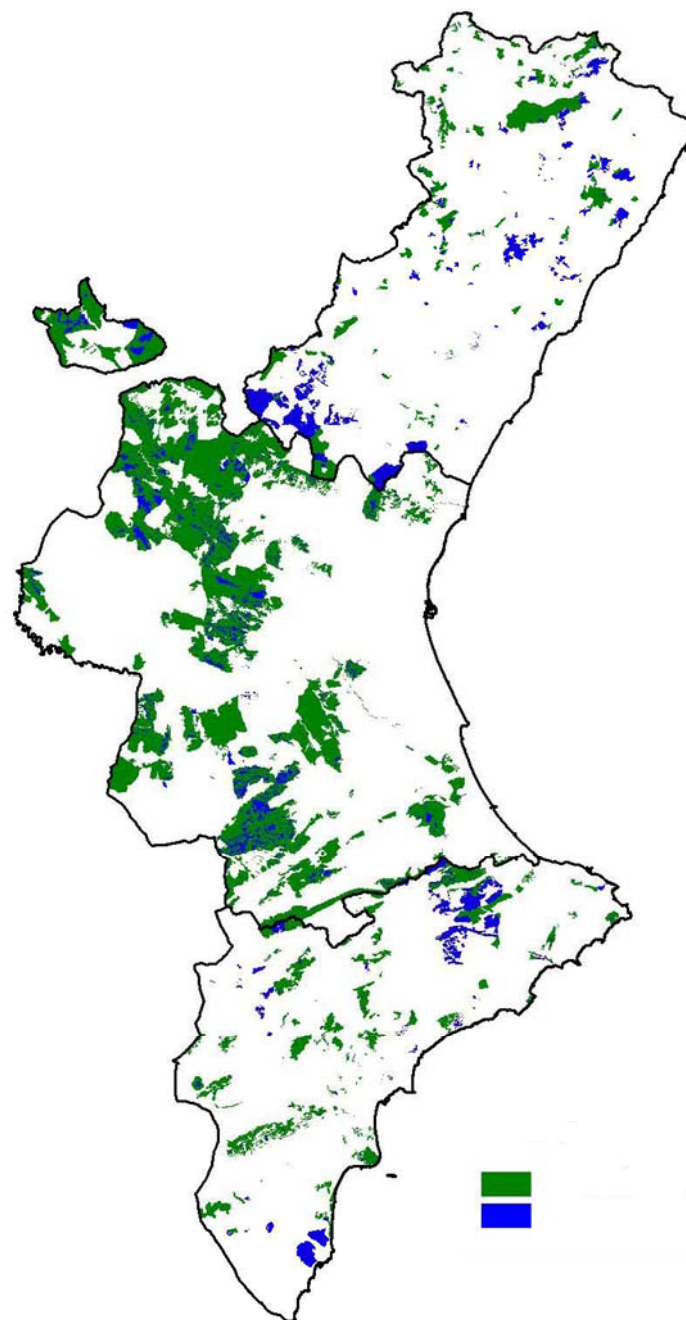
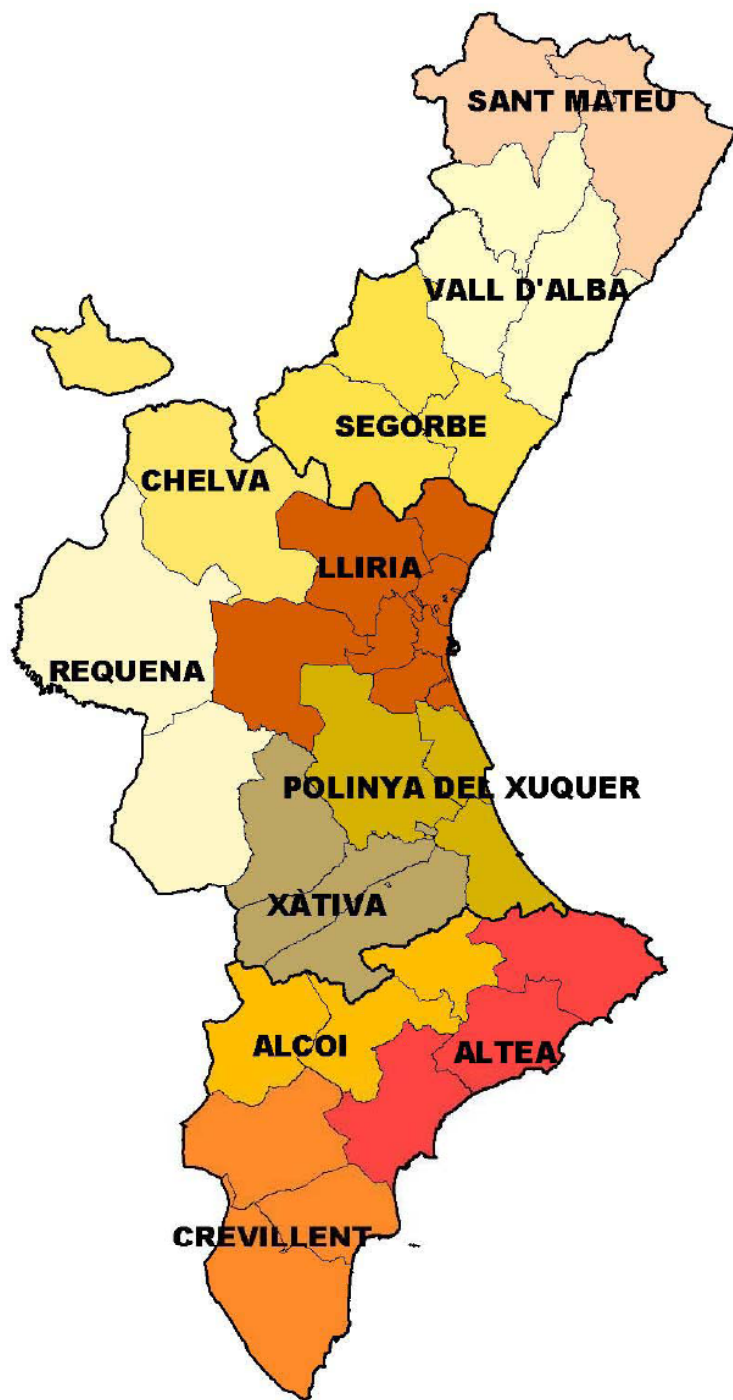
- Exportacions de 684 milions d'€, el 3,5% del total del PV i el 20% del total espanyol del sector.
- Les PiMe formen el 90% del sector, i dóna ocupació directa a 45000 persones (27000-18000), el 13% de l'ocupació industrial del PV.
- En l'àrea metropolitana de València està el major centre de tecnologia de la fusta d'Europa

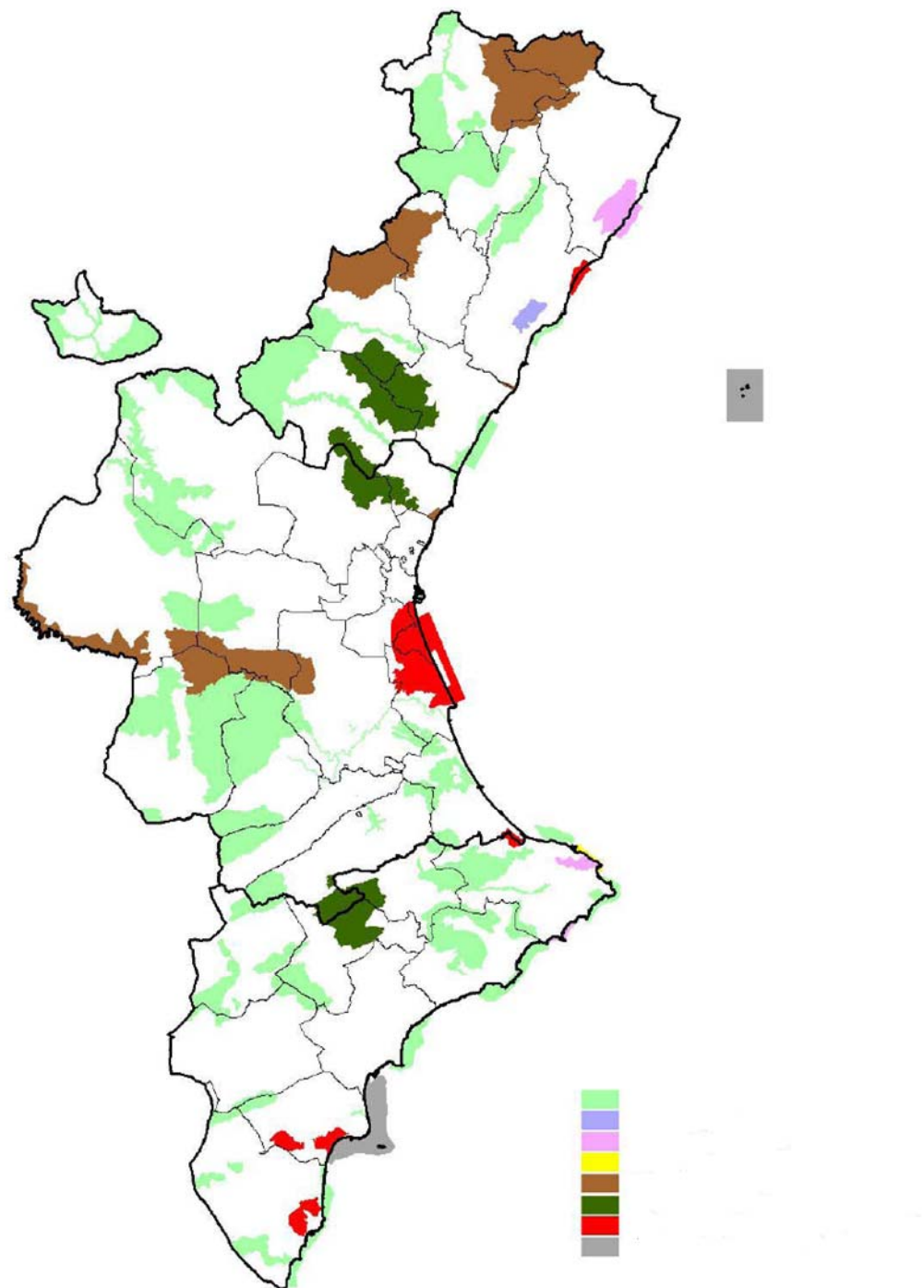
L'organització
administrativa: Les
demarcacions forestals

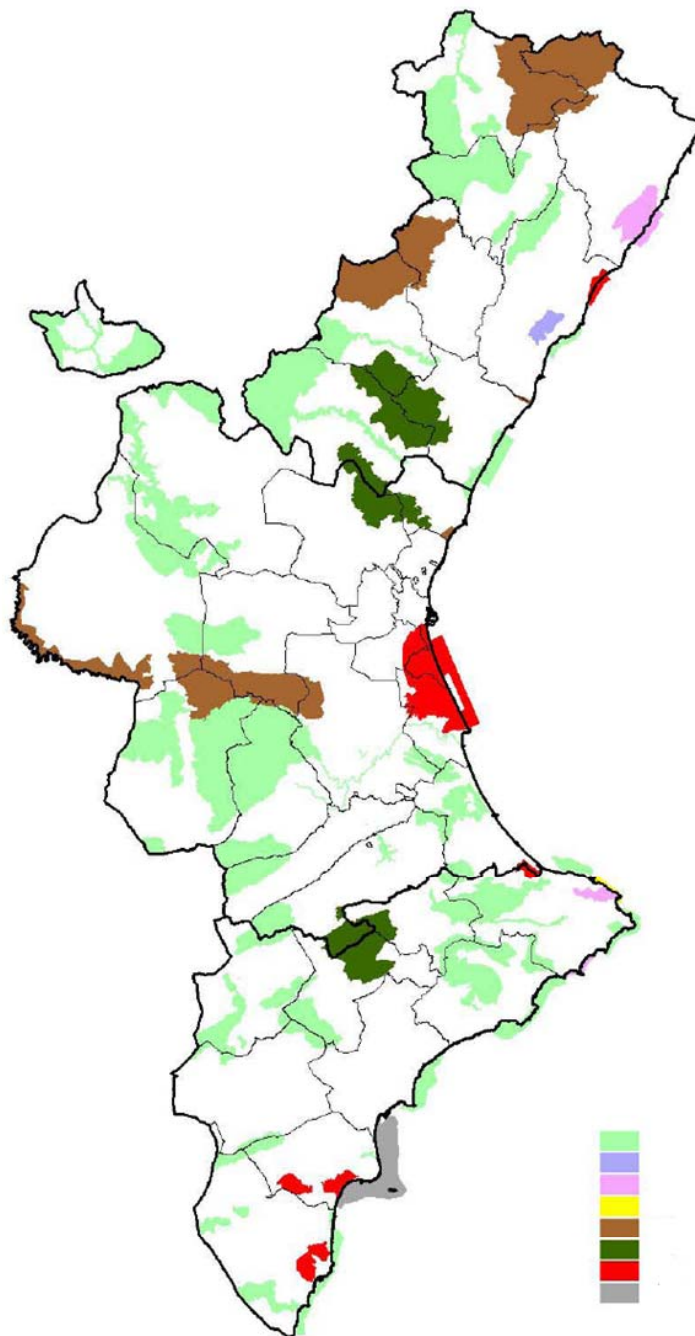

Els ENP

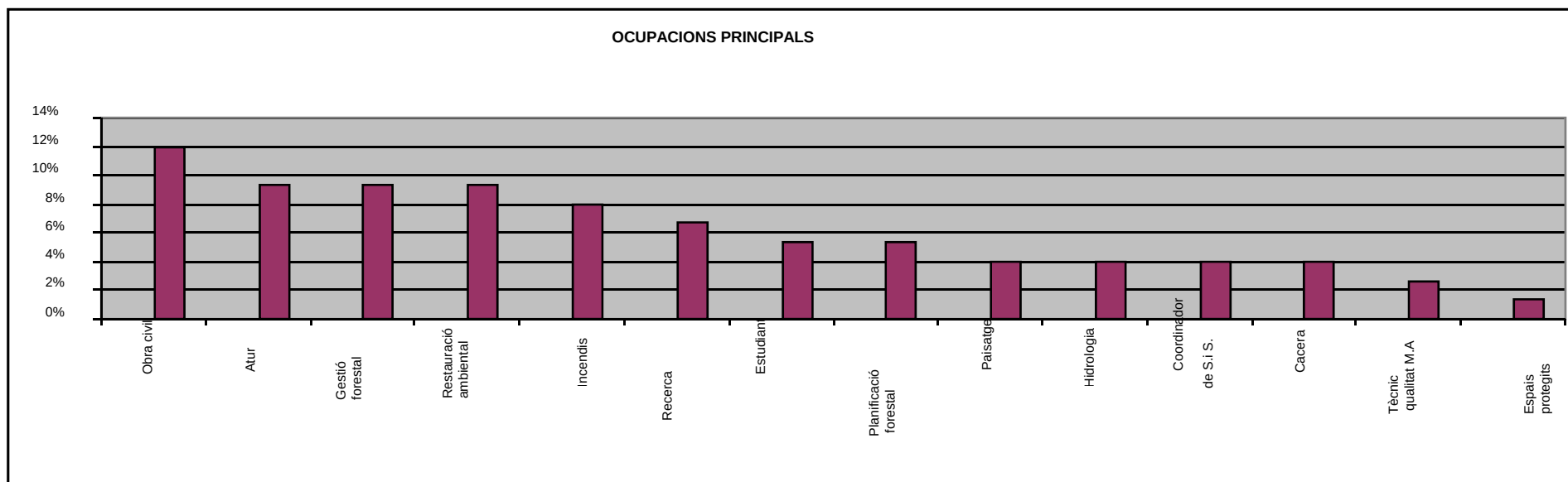

Una oportunitat? La vertebració del *Sector*

La professió forestal al PV

Algunes demandes del Sector Forestal

- Marc normatiu clar i actualitzat
- Aprovació i confecció d'instruments de planificació Forestal
- Participació en els òrgans de decisió
- Extensió i de les ajudes agràries i internalització de serveis
- Contractes de gestió programada

Moltes gràcies per l'atenció

